

## **Pheq mar liq**

*Awg meh he lehq pheq peg che awg lawn*

Awg yand u ve awg khuhn, Rod maq muhd mig kanx te par teq pa awr lehr, muhd mig yad teq pa haq tanr bax nex lehq, Jawd mawd nux Kehd sar haq a kor pi che awg lid haq haq yug cuh che yaog. Khreq yad teq pa vawr, "Jawd mawd Yer suq awr lehr, Ghig sa yaog. Jawd mawd Kehd sar ma hez hawg," lehd koz che haq te lehq i hehd du deh che haq gha khanr jad che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Khreq yad awg mor khuhn chehd che Khreq yad ted pehg pehar tu lehq, su haq ca kaod jehg vid lehq Rod maq Jawd mawd nux lor che heh te vid lehq cawd daq vid tug te gad che yaog. Duhd khad che ve ted mag Khreq yad ve yonr khad awg khuhn maq gha soq saq mad ser huh, har naq gha gu cawd che yaog. Ma hez ver, awg ghud suhr phawd awr kawz tug ir jad che du deh che awg ni awg haz teq pa awg khuhn, Khreq yad teq pa hox yeg gha tug Ghig sa khuhn yonr yeg che ni ma haq te lug gha che yaog.

*Buhq var he lehq buhq che awg yand*

Liq che ve haq buhq var yawd ved awg meh Yod hanr yaog ghod lehq 4 pawz kha gag koz lar che yaog. Yer suq muhd nuh maq khod-aq lo kawq veh peg khaz nuhr niq ha khuhq kheh thad huh haq tanr lehq, liq che ve haq cuh yad Yod hanr buhq lar che yaog lehd su u kheh te yonr lag che yaog. Cud yiq cawg lehq liq hend

muh che chaw teq pa liq che ve te koz haq A.D. 95 khuhq kheh thad huh buhq lar che lehd koz lar che yaog.

*A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg*

Yod hanr liq che ve te koz haq buhq lehq, daq kehg thed cawd che Khreq yad teq pa jawd mawd nux Kehd sar ve awg han sax ho haq a kor maq gha pi tug, i hehd haq awg ghad kha sehax pid che yaog. Yawd i hehd haq Ghig sa he lehq ned haeg Sar tanr awg leh med te pawz maq bawz daq che awr lehr awg cehg mag lag gag tug yaog lehd yawd i hehd haq koz vid che yaog. Ned haeg Sar tanr vawr, yonr che chaw teq pa haq hax ceh nux maz kha muhd kha na te vid lehq du deh vid tug yaog. Kheh liz, i hehd yonr che chaw teq pa vawr, suh thad kha gag gha yeg chehd che yaog. Yonr che chaw teq pa awr lehr, co ha phawd awr lug che sez che kuhz tug haq maq gha phud tug, Ghig sa i hehd haq haq sax lar che yaog. Kheh te lehq Khreq ni pawz te pawz kawq yaq che te yand, i hehd thed che cawd che chaw phehq che yaog lehz maw vid tug yaog. Chaw haeg teq pa haq co co taer taer te lug vid lehq Ghig sa ve chaw teq pa awr lehr co co taer taer awg mig awg phond he lehq Ghig sa ve awg bon awg sinx khuhn gha gehe tug yaog. Liq che ve te koz awg khuhn, cuhx kig nax jad lehq na gha tug har jad che Ghig sa pheq mar lar che awg hez teq pa kha peh vad-ag cawg che yaog.

**Awg lawn nux**

1. Yer suq Khreq, Khreq yad awg mor 7 mor awg khuhn chehd che (1:1-20)
2. Khreq yad awg mor 7 mor haq liq buhq vid che (2:1-3:22)
3. Kaw jaw, Loq lar che liq daw he lehq Yawg nehax (4:1-5:14)
4. Cunr dawz lar che 7 mag (6:1-8:1)
5. Behd mez tug 7 mag (8:2-11:19)
6. A yed ir che chaw he lehq phehaq che awg ceng teq pa (12:1-14:20)
7. Mawq khu 7 mag (15:1-16:21)
8. Bar bud lunx med: Haeg jad che meh mar lanx nux (17:1-19:5)
9. Yawg nehax ve khehx cad che pawehd (19:6-10)
10. Jawd mawd Yer suq Khreq kawq yaq che (19:11-21)
11. Teq hinx khuhq ve awg yand (20:1-6)
12. Sar tanr gha lug gha sez che (20:7-10)
13. Phux-u ghad te che kaw jaw nux mehz khuhd suhr huh suhx jehg che (20:11-15)
14. Muhd nuh maq awg suhx, mig gig awg suhx, Yer ruq sar lehn med awg suhx (21:1-22:5)
15. Awg leh med ve tawd (22:6-21)

*Yer suq Khreq pheq mar lar che awg lawn teq pa*

<sup>1</sup> Yer suq Khreq pheq mar lar che awg lawn teq pa liq che awg khuhn lo buhq lar che yaog. Maq muh tand ver phehaq tug awg lawn teq pa Yer suq Khreq awr lehr, yawd ved awg ceg teq pa haq maw vid tug, pheq mar lar che awg lawn che teq pa Ghig sa Yer suq haq pid lar che yaog.

Ghig sa awr lehr yawd ved muhd nuh maq cuh yad te ghad haq peha lehq, yawd ved awg ceg Yod hanr haq awg lawn che teq pa sir vid mawg vid che yaog.

<sup>2</sup> Ghig sa ve tawd khuhd he lehq Yer suq Khreq sax khiz khanr lar che awg lawn haq Yod hanr yawd kha gha mawg che heh sax khiz khanr che yaog.

<sup>3</sup> Ghig sa ve cuh kar var ve tawd khuhd che haq ghawn mar che chaw lehd ma koz, buhq lar che teq pa haq gha kad lehq yonr che chaw teq pa lehd ma koz, awg bon ir che yaog. Awg lawn ghod ver, awg yand gag vehr tez che yaog.

*Khreq yad awg mor suhr mor haq liq buhq vid che*

<sup>4</sup> Ngag Yod hanr awr lehr, Ar siq muhd mig awg khuhn cawg che Khreq yad awg mor suhr mor haq liq buhq ax che yaog. A meha liz, pong lag thad liz, lag tug awg yand awg khuhn lo liz, teq chehd che te ghad geh lo lag che awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug lehd ma koz, yawd ved kaw jaw mehz khuhd suhr lo chehd chehd che awg ha suhr mag geh lo lag che awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug lehd ma koz,

<sup>5</sup> kar tiq yeg che sax khiz khanr sehr phad Yer suq Khreq geh lo lag che awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug lehd ma koz nig hehd geh cawg vid-oq. Yer suq Khreq awr lehr, suh vehr che chaw teq pa awg khuhn awg kawd maq kawq teq tuag che te ghad phehq lehq, mig gig khod-aq lo ve khux hawx khand teq pa haq uq penr sehr phad phehq che yaog.

Yawd a nig haq haq lehq, yawd ved awg suhr haq cud lehq a nig ved vend bax haq phehd kha ax peor.

<sup>6</sup> A nig haq yawd ved muhd mig yad te vid tug lehd ma koz, yawd ved Awr pa he lehq yawd ved Ghig sa ve paw khod teq pa phehq vid tug lehd ma koz, yawd te ax vehr che yaog. Co co taer taer yawd haq awg mig awg phond he lehq kand pax cawg vid-oq. A meng.

<sup>7</sup> Ngawx lor, yawd awr lehr mog geh teq geha yaq tug yaog. Mehz sir awg gha lia he lehq yawd haq gehd pawnr jaw che chaw teq pa liz yawd haq gha mawg tug yaog. Mig gig khod-aq lo chehd che chaw ceng awg gha lia yawd haq te lehq gha paz huhg tug yaog. Che kheh phehaq tug yaog. A meng.

<sup>8</sup> “Ngag awr lehr Ar lar phaz he lehq Aw me gaz phehq che yaog,”\* lehz Jawd mawd Ghig sa koz che yaog. Yawd awr lehr, a meha liz, pong lag thad liz, lag tug awg yand awg khuhn lo liz teq chehd che Kand pax ir sehr phad phehq che yaog.

*Chaw yad ve Yad phu haq Yod hanr gha mawg che*

<sup>9</sup> Ngag awr lehr, nig hehd ve a vix a nax Yod hanr yaog. Yer suq Khreq awg khuhn tuq che khanr che ted ceng haq lehd ma koz, Ghig sa uq penr che ted ceng haq lehd ma koz, yeg khanr che ted ceng haq lehd ma koz, ngag nig hehd

---

\* **1:8 1:8 Ar lar phaz he lehq Aw me gaz phehq che yaog** Co co taer taer teq chehd lehq awg ceng gha lia ve awg khiz penr he lehq awg leh med phehq che lehd koz che yaog.

geh teq geha awg chawd phehq chehd che yaog. Ngag awr lehr Ghig sa ve tawd khuhd mar lehq, Yer suq awg lawn sax khiz khanr che haq te lehq, a kaz khuhn cawg che Par moq muhd mig† huh ngag gha chehd lar che yaog.

<sup>10</sup> Jawd mawd Yer suq ve awg ni‡ teq ni thad Awg ha phu awg khuhn ngag chehd lehq, behd mez che awg khuhd buhg che heh te lehq, ngag kuhr tehx nuhr phawd awr lo hehd jad che tawd khuhd haq ngag gha kad che yaog.

<sup>11</sup> Tawd khuhd u ve awr lehr, Nawg gha mawg che teq pa haq liq khuhn buhq lar lehq, Khreq yad awg mor che suhr mor haq fe vid-oq. Ed fed suq, Sa mud ra naz, Per rar gar, Sar tir rehd, Sar diq, Phiq lar der phiq he lehq Lawr dir kiq, awg mor che teq pa haq fe vid-oq lehd koz ax che yaog.

<sup>12</sup> Ngag haq tawd yawa che phad haq gha mawg tug ngag kuhr phuiz ngawx che te yand, si a mir khehd suhr mag haq ngag gha mawg che yaog.

<sup>13</sup> A mir khehd u ve teq pa awg kaw jen huh chaw yad ve Yad phu§ haq sur che chaw te ghad haq ngag gha mawg che yaog. Chaw u ve awr lehr, khi kud huh kha gag yehg che a poq veq deh lehq, yawd ved ni ma pi huh si sehx hang caz chuq lar che yaog.

---

† **1:9 1:9 a kaz khuhn cawg che Par moq muhd mig** Ed fed suq med awg hawx phawd awr 100 kid lod heh vid kig huh cawg che yaog. ‡ **1:10 1:10 Jawd mawd Yer suq ve awg ni** Yer suq kawq teq tuag che awg ni haq koz che yaog. Cy 20:7, 1K 16:2 § **1:13 1:13 chaw yad ve Yad phu** Mir six yaq (Yer suq) haq koz che yaog. Dyl 7:13, Mk 8:31

14 Yawd ved a kor he lehq yawd ved cuhz kheh muh awr lehr, phu che yawg muh heh te che lehd ma koz, a nge heh te che lehd ma koz, phu che yaog. Yawd ved meh z sir awr lehr, a mir ha kha sur suar phehq che yaog.

15 Yawd ved khi kud awr lehr, a mir awg khuhn lo lawr lar che tawnd sia haq sur daq che yaog. Yawd tawd yaw che awg khuhd awr lehr, a kaz ghig bad mad jad che awg khuhd hehnd che haq sur daq che yaog.

16 Yawd ved laq kuhr laq yaq awr pax awr huh muhd ki sir suhr mag yug cid chehd che yaog. Yawd ved mawq kaw awg khuhn awg vid ni phawd cawg che cuhz jad che a teh ted mag tuhaz che yaog. Yawd ved meh z khuhd awr lehr, muhd ni ghiz heh te lehq pawd daq jad che yaog.

17 Yawd haq ngag mawg che te yand, ngag awr lehr suh vehr che chaw te ghad heh te lehq yawd ved khi pad huh kuhd chehd che yaog. Kheh ma khuhd, yawd ved laq kuhr laq yaq awr pax awr ngag awg thag huh yawd tar lehq koz ax che, "Ta kuhz. Ngag awr lehr, awg kawd ped maq he lehq awg leh med phehq che yaog.

18 Teq chehd che te ghad liz ngag phehq che yaog. Ngag suh vehr liz, ngawx lor a meha co co taer taer ngag teq chehd che yaog. Suh che ted ceng ve sawnd he lehq suh muhd mig ve sawnd\* haq ngag geh cawg lar che yaog.

19 Kheh te cheaq te lehq, nawg gha mawg peg che teq pa haq lehd ma koz, a meha phehq chehd

---

\* **1:18 1:18 suh muhd mig ve sawnd** Suh che ted ceng awg thang huh kand pax cawg che haq koz gad che yaog. Mt 16:19

che teq pa haq lehd ma koz, awg khaz nuhr phehq lag tug teq pa haq lehd ma koz, buhq lar-oq.

<sup>20</sup> Ngag ved laq kuhr laq yaq awr pax awr huh nawg gha mawg peg che muhd ki sir suhr sir he lehq si a mir khehd suhr mag ve khuhd ceh lar che cuhx kig awr lehr che kheh yaog. Muhd ki sir suhr sir awr lehr, Khreq yad awg mor suhr mor ve muhd nuh maq cuh yad teq pa phehq lehq, a mir khehd suhr mag awr lehr, Khreq yad awg mor suhr mor phehq che yaog.

## 2

*Ed fed suq med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che*

<sup>1</sup> Ed fed suq med awg khuhn lo cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq che kheh te buhq vid-oq.

Laq yaq awr pax awr ve laq kuhr awg khuhn muhd ki sir suhr sir yug cid lar lehq, si a mir khehd suhr mag awg kaw jen huh yig yig lag lag te chehd che te ghad che kheh koz che yaog.

<sup>2</sup> Nawg te chehd che teq pa haq lehd ma koz, kanx te nar che haq lehd ma koz, yeg khanr vix che haq lehd ma koz, ngag sir che yaog. Haeg che chaw teq pa haq nawg khanr maq gha che haq liz ngag sir che yaog. Cuh yad ma hez che liz, a sug yawd awg ton haq cuh yad yaog lehd koz che chaw teq pa haq nawg lawnd ngawx lehq, i hehd her ka che chaw phehq che haq nawg gha sir che yaog.



<sup>3</sup> Nawg yeg khanr vix jad lehq, ngag ved awg meh haq te lehq tuq che khanr che haq gha khanr liz, yonr che haq ma chid bag lar haz che haq liz ngag sir che yaog.

<sup>4</sup> Kheh ma khuhd, ngag nawg haq vend bax tar tug ted ceng cawg che yaog. Awg kawd maq thad nawg haq vix che liz, a meha mad kawq haq.

<sup>5</sup> Kheh te cheaq te lehq, nawg muh kig lo cheag vehr che haq duhd nuhd lehq vend bax haq duhd puhz lehq, awg kawd maq thad te che teq pa haq kawq teo. Nawg ved vend bax haq ma duhd puhz ver, ngag nawg chehd lo lag lehq nawg ved a mir khehd haq tar kig awg khuhn ngag yug kha tug yaog.

<sup>6</sup> Kheh ma khuhd, daq che che ve ted ceng haq nawg te chehd sear. Nid kawd laq chaw\* teq pa te che kanx teq pa haq nawg cand che yaog. Ngag liz kanx u ve teq pa haq cand che yaog.

<sup>7</sup> Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq. Ghad che chaw te ghad awr lehr, co ha teq vid che suhz cehg ted cehg ve awg sir haq gha cad tug ngag yawd haq a khawag pid tug yaog. Suhz cehg u ve awr lehr, Ghig sa ve Par rar tid suq awg khuhn lo cawg lar che yaog.

*Sa mud ra naz med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che*

---

\* **2:6 2:6 Nid kawd laq chaw** Ma hez hez che yonr khad haq mar che chaw teq mor phehq che yaog. Khreq yad te peg ver, sax ho haq tand lar che cad tug haq cad lehq hax chawd hax paz te liz teq chaweh ma hez lehd koz mar che yaog.

8 Sa mud ra naz med awg khuhn cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq kheh te buhq vid-oq.

Awg khiz penr he lehq awg leh med phehq chehd che he lehq suh vehr che liz kawq teaq vehr che te ghad che kheh koz che yaog.

9 Nawg gha khanr chehd che tuq che khanr che he lehq har che ghuhd che haq ngag sir che yaog. (Kheh ma khuhd, nawg paw sa chehd che<sup>†</sup> yaog.) Chaw ted pehg pehar nawg haq kha muhd kha na koz chehd che haq liz ngag sir che yaog. I hehd awr lehr, Yud daq chaw phehq che yaog lehd koz che liz, Yud daq chaw phehq che ma hez, Sar tanr ve awg mor<sup>‡</sup> phehq che yaog.

10 Maq muh tand ver nawg gha khanr tug awg ceng haq ta kuhz. Ngawx lor, nig hehd haq lawnd ngawx tug, ned haeg awr lehr nig hehd ted pehg pehar haq thawnr khuhn lo chid bag ke lehq, teq chi ni<sup>§</sup> kha gag du deh che haq nig hehd gha khanr tug yaog. Suh thad kha gag ni ma yeg chehd-oq. U kheh te ver, co ha teq vid tug si ux cuhr ngag nawg haq khuhz ax tug yaog.

11 Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq. Ni pawz te pawz

---

<sup>†</sup> **2:9 2:9 paw sa chehd che** Co ha phawd awr paw sa che haq koz che yaog. <sup>‡</sup> **2:9 2:9 Sar tanr ve awg mor** Khreq yad teq pa haq du deh chehd che Yer suq haq maq yonr che Yud daq chaw teq pa haq koz che yaog. 2K 11:14-15 <sup>§</sup> **2:10 2:10 teq chi ni** Te pawz te yand lehd koz gad che yaog.

suh che\* ted ceng awr lehr, ghad che chaw te ghad haq nag tug te maq gha.

*Per rar gar med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che*

<sup>12</sup> Per rar gar med awg khuhn lo cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq che kheh te buhq vid-oq.

Awg vid ni phawd awr cawg che cuhz jad che a teh haq yug cid lar che te ghad che kheh koz che yaog.

<sup>13</sup> Nawg ved chehd kig awr lehr, Sar tanr ve kaw jaw† phehq che haq ngag sir che yaog. Kheh ma khuhd, ngag ved awg meh haq nawg yug cid lar che yaog. Ngag ved kar tiq yeg che sax khiz khanr sehr phad An tid paz ve awg ni teq pa awg khuhn liz, ngag haq yonr che ted ceng haq nawg ma chid bag lar haz. Sar tanr chehd chehd che nawg ved chehd kig awg khuhn lo yawd haq su dawz vehr vid che yaog.

<sup>14</sup> Kheh ma khuhd, ngag nawg haq vend bax tar tug a cehax cawg che yaog. Nawg awg khuhn lo chaw ted pehg pehar awr lehr, Bar lanr‡ meh che te ghad mar che awg khad haq yug cid lar che yaog. Id sar rer laq chaw yad teq pa mehz khuhd suhr khi thid pog kig teh lar tug, yawd awr

---

\* **2:11 2:11 Ni pawz te pawz suh che** Awg ton suh peg khaz nuhr, co ha haq muhd naz hoq khuhn chid bag ke che haq koz gad che yaog. 20:6 † **2:13 2:13 Sar tanr ve kaw jaw** Jawd mawd ve sax ho nux he lehq Rod maq chaw teq pa ve ghig sa haq tox tand kig haq koz che yaog. ‡ **2:14 2:14 Bar lanr** Liq phu awg pir ve awg yand awg khuhn Id sar rer laq chaw teq pa sax ho haq a kor pi tug beg yug sehr phad phehq che yaog. Heh 22-24 haq ngawx.

lehr Bar lehq haq mar vid che yaog. Khi thid pog kig u ve awr lehr, sax ho haq tand lar che cad tug haq cad che ted ceng he lehq hax chawd hax paz te che ted ceng phehq che yaog.

<sup>15</sup> Che ve haq kha sur sur-a, nawg awg khuhn chaw ted pehg pehar awr lehr, Nid kawd laq chaw teq pa mar che awg khad haq yug cid lar che yaog.

<sup>16</sup> Kheh te cheaq te lehq, vend bax haq duhd puhz-oq. U kheh ma hez ver, ngag nawg chehd lo har naq lag lehq, ngag ved mawq kaw awg khuhn lo tuhaz che a teh haq yehd lehq, i hehd haq ngag maq bawz tug yaog.

<sup>17</sup> Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq.

Ghad che chaw te ghad haq khuhd ceh lar che mar naq sir<sup>§</sup> ted pehg pehar lehd ma koz, phux-u ghad te che huhx meh ted dig lehd ma koz, ngag pid tug yaog. Huhx meh dig u ve awg thag huh awg meh awg suhx buhq lar lehq, huhx meh dig u ve haq gha che chaw te ghad ma hez ver, chaw te ghad-eg liz awg meh u ve haq maq sir.

*Sar tir rehd med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che*

<sup>18</sup> Sar tir rehd med awg khuhn lo cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq che kheh te buhq vid-oq.

---

**§ 2:17 2:17 *khuhd ceh lar che mar naq sir*** Muhd nuh maq lo lag che cad tug haq koz che yaog. Tuhz 16:4, Yh 6:31-34

Ghig sa ve Yad phu ve meh z sir awr lehr, a mir ha heh te lehq, yawd ved khi kud awr lehr, lawr lar che kid heh te che yaog. Yawd che kheh koz che,

<sup>19</sup> Nawg kanx te chehd che ted ceng, haq pehd che ted ceng, yonr che ted ceng, su haq ga vid che ted ceng he lehq yeg khanr vix jad che ted ceng haq ngag sir che yaog. Kheh te lehq, a meha nawg te chehd che kanx teq pa awr lehr, awg kawd maq thad nawg te che kanx teq pa haq keh mad che haq ngag sir che yaog.

<sup>20</sup> Kheh ma khuhd, ngag nawg haq vend bax tar tug ted ceng cawg che yaog. Yawd awg ton haq Ghig sa ve cuh kar ma lehd koz che Yer sar ber laq\* meh che yad mid te ghad haq nawg chehd cuh lar ser che yaog. Yawd awr lehr, ngag ved awg ceg teq pa hax chawd hax paz te tug he lehq sax ho haq tand lar che cad tug teq pa haq cad tug, i hehd haq mar vid lehq seh yaq chehd che yaog.

<sup>21</sup> Vend bax duhd puhz tug ngag yawd haq awg yand pid che liz, yawd hax chawd hax paz te chehd che haq duhd puhz tug ni ma a cehax liz mad cawg.

<sup>22</sup> Ngawx lor, ngag yawd haq nag kig guhg kig yuhq kig lo chid bag ke tug yaog. Yawd geh hax chawd hax paz te che chaw teq pa haq liz, yawd geh teq geha hax chawd hax paz te che teq pa haq i hehd mad duhd puhz ver, ir jad che tuq che khanr che awg khuhn lo ngag i hehd haq

---

\* **2:20 2:20 Yer sar ber laq** Liq phu awg pir awg khuhn Jawd mawd Ar haq ve awg mid ma heh te haeg jad che yad mid haq koz che yaog. 1Jm 16:31

chid bag ke tug yaog.

<sup>23</sup> Yawd ved awg yad awg dug teq pa haq ngag dawz vehr tug yaog. Ngag awr lehr, ni ma he lehq duhd khad haq ca ngawx sehr phad phehq che yaog leh, Khreq yad awg mor awg gha lia gha sir tug yaog. Kheh te lehq, nig hehd te ghad peg te ghad, a sug yawd te che kanx haq kenr daq che heh ngag pid tug yaog.

<sup>24</sup> Kheh ma khuhd, Sar tanr ve nax jad che awg ceng leh, su koz che teq pa haq ma hend yug leh, mar vid che u ve haq mad haq yug che Sar tir rehd med awg khuhn chehd chehd che nig hehd awg kag awr ve chaw teq pa haq ngag che kheh koz ax che yaog. Ngag nig hehd awg khod-aq awg kag awr ve awg veg mad kawq teh.

<sup>25</sup> Kheh ma khuhd, nig hehd geh kha cawg lar che teq pa haq ngag lag che te yand kha gag kha nehax yug cid lar-oq.

<sup>26</sup> Ghad sehr phad phehq lehq, awg leh med kha gag ngag ved kanx haq te kae che chaw te ghad haq, muhd mig teq pa haq uq penr tug, Awr pa ngag haq kand pax pehar che heh, ngag liz yawd haq kand pax pid tug yaog.

<sup>27</sup> A jeq mawq khu haq dawz khod che heh te lehq, yawd awr lehr son jud fir tag haq yehd lehq i hehd haq uq penr tug yaog.

<sup>28</sup> Kheh te lehq, ngag chaw u ve haq pig tuh, pid tug yaog.

<sup>29</sup> Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq.

### 3

*Sar diq med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che*

<sup>1</sup> Sar diq med awg khuhn cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq che kheh te buhq vid-oq.

Ghig sa ve awg ha suhr mag cawg lehq muhd ki sir suhr sir cawg che te ghad che kheh koz che yaog. Nawg te chehd che kanx teq pa haq ngag sir che yaog. Nawg co ha phawd awr a saq teq chehd che yaog lehd awg meh buhg che liz, nawg suh lar vehr che yaog.

<sup>2</sup> Tu laoq. Cawg lar ser che, suh vehr tez che awg ceng teq pa haq awg ghad kha nehax pid-oq. Awg lawn ghod ver, ngag ved Ghig sa mehz khuhd suhr nawg ved kanx peh lawq vehr che haq ngag mad mawg.

<sup>3</sup> Kheh te cheaq te lehq, nawg haq yug lar che he lehq gha kad lar che teq pa haq duhd ngawx-oq. U ve haq na yug lehq vend bax duhd phuhz-oq. Nawg maq tuag ver, chaw khuhd heh te lehq ngag lag tug yaog. Khar thad ver ngag nawg haq cir yanr tug lag che haq nawg sir tug ma hez.

<sup>4</sup> Kheh ma khuhd, Sar diq med awg khuhn a sug yawd ved beg ke haq chaq chiz tug maq te che chaw a cehax nehax cawg ser che yaog. I hehd kenr daq cheaq te lehq, phu che beg ke haq gha veq deh lehq, ngag geh gha te tod tug yaog.

<sup>5</sup> Ghad che chaw te ghad awr lehr, che kheh te che phu che beg ke haq gha veq deh tug yaog.

Co tiq ha tiq liq\* awg khuhn lo yawd ved awg meh haq ngag te pawz-a liz maq ca kawq siz kha. Ngag Awr pa mehز khuhd suhr lehd ma koz, Awr pa ve muhd nuh maq cuh yad teq pa mehز khuhd suhr lehd ma koz, yawd awr lehr ngag ved chaw phehq che yaog lehz ngag koz tug yaog.

<sup>6</sup> Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq.

*Phiq lar der phiq med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che*

<sup>7</sup> Phiq lar der phiq med awg khuhn cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq kheh te buhq vid-oq.

Che ve awr lehr daq che kehg che, awg cehg mag cawd che te ghad ve tawd khuhd teq pa yaog. Yawd awr lehr, Dar viq ve sawnd† haq yug cid lar che yaog. Yawd phawa ver, su hoz maq gha. Yawd hoz lar ver, su phawa maq gha.

<sup>8</sup> Yawd koz che, Nawg te chehd che kanx teq pa haq ngag sir che yaog. Ngawx lor, chaw te ghad-eg liz hoz maq gha che ghaz mir ted mag haq nawg mehز khuhd suhr huh ngag phawa lar vehor. Nawg awg ghad a cehax lehax cawg liz, ngag ved tawd khuhd haq nawg na yug lehq, ngag ved awg meh haq nawg ma chid bag lar haz.

---

\* **3:5 3:5 Co tiq ha tiq liq** Ghig sa ve chaw teq pa ve awg meh buhq lar che liq haq koz che yaog. † **3:7 3:7 Dar viq ve sawnd** Yer suq awr lehr Dar viq ve awg ceng awg khad phehq lehq, uq penr tug kand pax cawg che haq koz gad che yaog. Isy 9:6-7



<sup>9</sup> Ngawx lor, Sar tanr ve awg mor awg khuhn chehd che chaw teq pa haq ngag lag cuh lehq nawg ved khi kud awg pad huh boz cuhx lar lehq, a kor pi cuh tug yaog. Kheh te lehq, ngag nawg haq haq che yaog lehd i hehd gha sir tug yaog. I hehd awr lehr, Yud daq chaw phehq che yaog lehd koz che liz, Yud daq chaw phehq che ma hez, i hehd her ka che yaog.

<sup>10</sup> Kha sehax yeg khanr-oq lehd ngag nawg haq koz ax che tawd khuhd haq nawg na yug lehq te che haq te lehq, mig gig yad teq pa haq lawnd ngawx tug mig gig khod-aq awg kag gha lia lo tuq che khanr che awg yand gag che te yand, ngag nawg haq pong ax tug yaog.

<sup>11</sup> Ngag har naq lag tug yaog. Nawg ved si ux cuhr haq chaw te ghad-eg liz maq gha lu yug tug, nawg geh kha cawg lar che teq pa haq kha nehax yug cid lar-oq.

<sup>12</sup> Ghad che chaw te ghad awr lehr, ngag ved Ghig sa ve bon yehg nux awg khuhn awg khi penr awg meh duh phehaq tug ngag te tug yaog. Yawd awr lehr, te pawz-a liz u huh mad kawq tuh z kae tug yaog. Yawd awg thag huh ngag ved Ghig sa ve awg meh, ngag ved Ghig sa ve med awg meh he lehq ngag ved awg meh awg suhx ngag buhq lar tug yaog. Ghig sa ve med u ve awr lehr, muhd nuh maq lo ngag ved Ghig sa geh yaq che Yer ruq sar lehr med awg suhx phehq che yaog.

<sup>13</sup> Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq.

*Lawr dir kiq med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che*

<sup>14</sup> Lawr dir kiq med awg khuhn lo cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq kheh te buhq vid-oq.

Kar tiq yeg lehq thed ghad cawd-aw ghad sax khiz khanr sehr phad, Ghig sa phanr lar che awg khiz penr phehq che, A meng<sup>‡</sup> lehd koz che te ghad che kheh koz che yaog.

<sup>15</sup> Nawg te chehd che kanx teq pa haq ngag sir che yaog. Nawg awr lehr, gawg che liz ma hez, chiz che liz ma hez. Nawg awr lehr, gawg che ted ceng, ma hez ver chiz che ted ceng phehq che haq ngag he gad che yaog.

<sup>16</sup> Kheh ma khuhd, nawg awr lehr chiz che liz ma hez, gawg che liz ma hez, lehq che lehax te chehd che haq te lehq, ngag ved mawq kaw awg khuhn ngag nawg haq pheq kha tug yaog.

<sup>17</sup> Awg lawn ghod ver, nawg koz che, Ngag awr lehr paw sa che yaog. Med nged jeg kor kha peh ghawz phoz lar peor. Ngag teq chaweh liz maq lor lehd nawg koz che liz, nawg awr lehr khawd-ehg ma phehq bawg tug cawg che, khawd-ehg ma har kax tug cawg che he lehq khawd-ehg ma har ghuhd chehd che haq nawg maq sir. Nawg mehz cox lehq awg ku ni phehq chehd che haq liz nawg maq sir law lehq.

<sup>18</sup> Kheh te lehq, ngag nawg haq awg khad che kheh koz mar ax che yaog. Nawg paw sa vid tug, a mir awg khuhn lawr lar che si haq lehd ma koz, nawg awg ku ni te che haq su maq gha

---

<sup>‡</sup> **3:14 3:14 A meng** Yonr gha che Jawd mawd Yer suq Khreq haq koz gad che yaog.

mawg lehq nawg maq gha yaq taw tug, phu che beg ke haq lehd ma koz, nawg mehz mawg vid tug, mehz sir khuhn ke tug naz chuhd haq lehd ma koz, ngag geh ca vig laoq.

<sup>19</sup> Ngag haq che chaw teq pa haq ngag ded mar vid lehq, kha nehax jawq mar vid che yaog. Kheh te cheaq te lehq, kha nehax kawq cud cad lehq vend bax haq duhd phuhz-oq.

<sup>20</sup> Ngawx lor, ngag ghaz mir pad huh hox lar lehq thuhz chehd che yaog. A sug ngag ved tawd khuhd haq kad lehq ghaz mir phawa ver, ngag yawd chehd lo gehe lehq, yawd geh cad tug yaog. Yawd liz ngag geh cad tug yaog.

<sup>21</sup> Ngag awr lehr, ghad sehr phad phehq lehq, ngag Awr pa ve kaw jaw thag huh ngag Awr pa geh mi chehd che heh, ghad che chaw te ghad haq ngag ved kaw jaw thag huh ngag geh mi tug§ ngag a khawag pid tug yaog.

<sup>22</sup> Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq lehd koz che yaog.”

## 4

### *Muhd nuh maq lo Ghig sa haq a kor pi che*

<sup>1</sup> U ve awg khaz nuhr ngag ngawx che te yand, ngawx lor, muhd nuh maq lo ghaz mir phawa lar che haq ngag gha mawg che yaog.

---

§ 3:21 3:21 **ngag geh mi tug** Yawd geh gha uq penr tug haq koz che yaog.

Kheh te lehq, behd mez che khuhd heh te lehq buhg che, awg kawd thad ngag haq yawa lehq ngag gha kad peg che awg khuhd awr lehr, ngag haq te pawz kawq koz ax che, "Chuhr huh taz laog. Awg khaz nuhr gha phehaq tug awg lawn teq pa ngag nawg haq mar ax tug yaog," lehd koz che yaog.

<sup>2</sup> Teq pear lehax ngag Awg ha phu awg khuhn chehd lehq, ngawx lor, muhd nuh maq lo kaw jaw ted mag cawg chehd che he lehq kaw jaw u ve awg thag huh te ghad mi chehd che haq ngag gha mawg che yaog.

<sup>3</sup> U huh mi chehd che te ghad awr lehr, awg ghiz laex ceng cawg che huhx meh sehnx he lehq nix-i ghad te che huhx meh sehnx haq sur che yaog. Nuh naz che huhx meh sehnx haq sur che muhd naz seh ghig awr lehr, kaw jaw u ve haq kha caw yuhd cawag vehr che yaog.

<sup>4</sup> Kaw jaw u ve ted mag kha caw yuhd huh kaw jaw niq chi uhg lehd cawg che yaog. Kaw jaw u ve teq pa awg thag huh chaw mawd chaw kehx niq chi uhg ghad mi chehd che yaog. I hehd awr lehr phux-u ghad te che beg ke haq veq deh lehq, si ux cuhr khuhz lar che yaog.

<sup>5</sup> Kaw jaw u ve awg khuhn muhd pehq pawd tuhaz che, awg khuhd hehd jad che teq pa buhag che he lehq muhd tawr che awg khuhd tuhaz che yaog.\* Kaw jaw u ve mehz khuhd suhr a mir suhr mag toq chehd che yaog. A mir u ve teq pa awr lehr, Ghig sa ve awg ha suhr mag

---

\* **4:5 4:5 muhd pehq ... awg khuhd tuhaz che yaog** Ghig sa chehd chehd che awg hez mar lar che yaog. Tuhz 19:16-19

phehq che yaog.

<sup>6</sup> Kaw jaw u ve mehz khuhd suhr, huhx meh kehr-o heh te lehq mehz ghiz haq sur che lad chuhd ghig ted mag cawg che yaog.

Kaw jaw awg kaw jen huh lehd ma koz, kha caw yuhd huh lehd ma koz, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh cawg che yaog. I hehd awr lehr, mehz khuhd suhr phawd awr liz, kuhr tehx nuhr phawd awr liz, mehz sir kha peh cawg che<sup>†</sup> yaog.

<sup>7</sup> Awg kawd maq teq kheh awr lehr, lad cag six haq sur che yaog. Niq kheh teq kheh awr lehr, nud par nehax haq sur che yaog. Sez kheh teq kheh awr lehr, chaw yad ve mehz khuhd cawg che yaog. Uhd kheh teq kheh awr lehr, pog tod che a ceg nux haq sur che yaog.

<sup>8</sup> A saq teq chehd che awg ceng u ve uhd kheh awr lehr, awg kheh mag gha lia tawg laq khuhq mag cawg lehq, i hehd ve awg ton awg gha lia lehd ma koz, tawg laq awg huhx lo lehd ma koz, mehz sir kha peh cawg che yaog. I hehd awr lehr, muhd kaw muhd khax ma jehd jehd te lehq che kheh koz chehd che yaog.

“Kand pax ir che Jawd mawd Ghig sa awr lehr,  
daq kehg jad, daq kehg jad, daq kehg jad che  
yaog.

Yawd awr lehr, pong lag thad liz, a meha liz,  
lag tug awg yand awg khuhn lo liz,  
teq chehd che Ghig sa phehq che yaog,”  
lehd koz che yaog.

---

<sup>†</sup> **4:6 4:6 mehz sir kha peh cawg che** Ghig sa awr lehr, awg gha lia haq mawg che sir che haq koz gad che yaog. Ysk 1:18

<sup>9</sup> A saq teq chehd che awg ceng u ve uhd kheh awr lehr, kaw jaw thag huh mi chehd che, co co taer taer teq chehd che te ghad haq awg mig awg phond, yawz yan che he lehq yawd ved awg bon haq chid muh che khuhd pid che te yand,

<sup>10</sup> chaw mawd chaw keh x u ve niq chi uhg ghad awr lehr, kaw jaw thag huh mi chehd che te ghad mehz khuhd suhr khi cuhx teh lehq, co co taer taer teq chehd sehr phad haq a kor pi che yaog. Kaw jaw u ve mehz khuhd suhr huh i hehd ve si ux cuhr haq kuhz teh<sup>‡</sup> lar lehq koz che,

<sup>11</sup> “Ngag hehd ve Jawd mawd Ghig sa-og,  
 nawg awr lehr awg mig awg phond ted ceng,  
 yawz yan che ted ceng he lehq  
 kand pax ted ceng haq gha kenr che yaog.  
 Awg lawn ghod ver, awg ceng gha lia haq  
 nawg phanr lar cer lar lehq,  
 nawg ved a lor haq te lehq awg ceng  
 gha lia phehaq lehq nawg te phanr lar che  
 yaog.”

## 5

*Loq lar che liq te koz he lehq Yawg nehax awg lawn*

<sup>1</sup> Kaw jaw thag huh mi chehd che te ghad ve laq yaq awr pax awr ve laq kuhr awg khuhn loq lar che liq te koz haq ngag gha mawg che yaog. Liq u ve te koz awg khuhn phawd awr lehd ma koz, awg thang phawd awr lehd ma koz liq buhq lar lehq cunr suhr mag dawz lar che yaog.

---

<sup>‡</sup> **4:10 4:10 si ux cuhr haq kuhz teh** Ghig sa haq tar ir yawz yan che awg hez te che yaog.

<sup>2</sup> Awg yand u ve haq, awg ghad ir che muhd nuh maq cuh yad te ghad koz che, Liq u ve haq pheq lehq cunr dawz lar che teq pa haq phaz kha tug, a sug te kenr cheawg le lehz, awg khuhd hehd chawa kug chehd che haq ngag gha mawg che yaog.

<sup>3</sup> Liq u ve haq pheq lehq awg khuhn ngawx tug, muhd nuh maq lo chehd che lehd ma koz, mig gig khod-aq lo chehd che lehd ma koz, mig gig awg huhx lo chehd che\* lehd ma koz, te ghad-e liz pheq maq gha.

<sup>4</sup> Liq u ve haq pheq kenr lehq liq u ve awg khuhn ngawx kenr che te ghad-eg liz ca mad mawg che haq te lehq, ngag hax ceh nux huhg che yaog.

<sup>5</sup> Kheh te lehq, chaw mawd chaw kehx awg khuhn ve te ghad ngag haq koz ax che, "Tad huhg. Ngawx lor, Yud daq ve awg ceng awg khad awg khuhn tuhaz che, lad cag six lehd koz che† Dar viq ve awg chi phehq che te ghad awr lehr, ghad vehor. Kheh te lehq, liq u ve haq liz, cunr dawz lar che suhr mag haq liz yawd pheq gha che yaog," lehd koz ax che yaog.

<sup>6</sup> Awg yand u ve haq, kaw jaw he lehq a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh awg kaw jen huh lehd ma koz, chaw mawd chaw kehx teq pa awg kaw jen huh lehd ma koz, hox chehd che Yawg nehax‡ haq ngag gha mawg che yaog. Yawg

---

\* 5:3 5:3 **mig gig awg huhx lo chehd che** Phi 2:10 † 5:5 5:5 **Yud daq ve ... lad cag six lehd koz che** Yer suq Khreq haq koz gad che yaog. Khiz 49:8-10 ‡ 5:6 5:6 **Yawg nehax** Dawz vehr che haq gha khanr lehq uq penr tug kand pax cawg che Yer suq haq koz che yaog. Isy 53:7, Yh 1:29

nehax u ve awr lehr, dawz vehr vid jaw peg che haq sur che yaog. Yawd awr lehr, awg khuh suhr mag cawg lehq, mehaz sir suhr mag cawg che yaog. Mehaz sir suhr mag u ve awr lehr, mig gig khod-aq awg kag gha lia lo kae pe lar che, Ghig sa ve awg ha suhr mag phehq che yaog.

<sup>7</sup> Kheh te lehq, Yawg nehax yawd lag lehq kaw jaw thag huh mi sehr phad ve laq yaq awr pax awr laq kuhr awg khuhn lo yug cid chehd che liq haq yawd yug che yaog.

<sup>8</sup> Liq u ve haq yawd yug che te yand, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh he lehq chaw mawd chaw kehx niq chi uhg ghad awr lehr, Yawg nehax mehaz khuhd suhr huh boz vehr che yaog. I hehd awg gha lia tenr cawg lehq, sa huhx<sup>§</sup> che kha peh ghad cawg che si mawq khu yug cid chehd che yaog. Sa huhx che u ve awr lehr, Ghig sa ve chaw teq pa ve bon lawg khuhd phehq che yaog.

<sup>9</sup> I hehd ka mig khuhd awg suhx\* haq ka lehq koz che,

“Liq u ve haq yug lehq cunr dawz lar che teq pa haq pheq tug,  
nawg te kenr che yaog.

Awg lawn ghod ver, nawg haq su dawz vehr lehq,  
awg ceng awg khad awg gha lia awg khuhn lo lehd ma koz,

tawd khuhd awg ceng gha lia awg khuhn lo lehd ma koz,

---

§ 5:8 5:8 **sa huhx** Ghig sa haq tox tand thad yehd che med nged phehq che yaog. Bon 33:10 \* 5:9 5:9 **ka mig khuhd awg suhx** Tuhz 15:1-20



chaw ceng awg gha lia awg khuhn lo lehd  
 ma koz,  
 muhd mig awg gha lia awg khuhn lo lehd ma  
 koz,  
 nawg ved awg suhr haq yehd lehq,  
 Ghig sa awg pun chaw yad teq pa haq nawg vig  
 khuhq peg che yaog.

<sup>10</sup> I hehd awr lehr, a nig ved

Ghig sa awg pun muhd mig yad he lehq  
 paw khod teq pa phehaq tug nawg te vid peg  
 lehq,  
 i hehd awr lehr mig gig khod-aq lo gha uq  
 penr tug yaog,”  
 lehz ka mig che yaog.

<sup>11</sup> Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq, kaw  
 jaw haq kha caw yuhd huh lehd ma koz, a saq  
 teq chehd che awg ceng uhd kheh he lehq chaw  
 mawd chaw kehx teq pa haq kha caw yuhd huh  
 lehd ma koz, mad jad che muhd nuh maq cuh  
 yad teq pa ve awg khuhd haq ngag gha kad che  
 yaog. I hehd awr lehr, awg minr awg minr pawz,  
 awg hinx awg hinx pawz<sup>†</sup> cawg che yaog.

<sup>12</sup> I hehd awg khuhd hehd chawa kug lehq  
 koz che,  
 “Su dawz vehr che Yawg nehax awr lehr,  
 kand pax ted ceng, paw sa che ted ceng,  
 cud yiq ma yiq ted ceng, awg ghad awg sax ted  
 ceng,  
 tar ir yawz yan che ted ceng, awg mig awg  
 phond ted ceng he lehq

---

<sup>†</sup> 5:11 5:11 *awg minr awg minr pawz, awg hinx awg hinx  
 pawz* Ghawn mad peg thad kha gag lehd koz gad che yaog. Dyl  
 7:10

chid muh che ted ceng haq gha kenr che yaog,”  
lehd koz che yaog.

<sup>13</sup> Muhd nuh maq lo lehd ma koz, mig gig khod-  
aq lo lehd ma koz, mig gig awg huhx lo lehd ma  
koz, lad chuhd ghig awg khuhn lo lehd ma koz,  
awg kag gha lia lo cawg che Ghig sa kha te phanr  
lar che a saq teq che awg ceng awg gha lia che  
kheh koz chehd che haq ngag gha kad che yaog.

“Kaw jaw thag huh mi chehd che te ghad he lehq

Yawg nehax haq

co co taer taer chid muh che ted ceng,

tar ir yawz yan che ted ceng,

awg mig awg phond ted ceng he lehq

uq penr che kand pax ted ceng cawg vid-oq,”

lehz i hehd koz chehd che yaog.

<sup>14</sup> Kheh te lehq, a saq teq chehd che awg ceng uhd  
kheh awr lehr, “A meng,”<sup>‡</sup> lehz koz lehq chaw  
mawd chaw kehx teq pa awr lehr, boz cuhx lar  
lehq a kor pi che yaog.

## 6

### *Cunr dawz lar che teq pa*

<sup>1</sup> Kheh te lehq, Yawg nehax awr lehr, cunr  
dawz lar che suhr mag awg khuhn lo ted mag  
phaw che haq ngag gha mawg che yaog. A saq  
teq chehd che awg ceng uhd kheh awg khuhn teq  
kheh awr lehr, muhd tawr che awg khuhd heh  
te lehq, “Lar-oq,” lehd koz che haq ngag gha kad  
che yaog.

---

<sup>‡</sup> 5:14 5:14 **A meng** Phehaq vid-oq lehd koz gad che yaog.

<sup>2</sup> Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq, phux-u ghad te che id muhd\* teq kheh haq gha mawg che yaog. Id muhd cind che phad awr lehr, khaz ted mag yug lar lehq, yawd haq si ux cuhr pid che yaog. Yawd ghad sehr phad te lehq, ghad tug awg pun yawd tuhez che yaog.

<sup>3</sup> Cunr dawz lar che nid mag ted mag haq Yawg nehax phaw che te yand, a saq teq chehd che awg ceng niq kheh teq kheh awr lehr, "Lar-oq," lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

<sup>4</sup> Awg yand u ve haq nix-i ghad te che id muhd† teq kheh tuhaz che yaog. Chaw yad te ghad he lehq te ghad dawz vehr daq vid tug, cind sehr phad awr lehr mig gig khod-aq lo cawd daq hawr daq che ted ceng haq yug tuhaz tug a khawag gha che yaog. Yawd haq a teh nux ted mag pid lar che yaog.

<sup>5</sup> Cunr dawz lar che seh lehd ted mag haq Yawg nehax phaw che te yand, a saq teq chehd che awg ceng sehzh kheh teq kheh awr lehr, "Lar-oq," lehd koz che haq ngag gha kad che yaog. Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq, awg naz tuhaz te che id muhd‡ teq kheh haq gha mawg che yaog. Cind sehr phad awr lehr, laq kuhr awg khuhn yar cur ted mag haq yug cid chehd che yaog.

<sup>6</sup> Kheh te lehq, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh awg kaw jen huh tawd yaw che haq

---

\* **6:2 6:2 phux-u ghad te che id muhd** Maq bawz ghad che haq koz gad che yaog. † **6:4 6:4 nix-i ghad te che id muhd** Maq bawz kig lo dawz vehr daq che haq koz gad che yaog. ‡ **6:5 6:5 awg naz tuhaz te che id muhd** Meq che kaz che haq te lehq suh che ted ceng haq koz gad che yaog.

sur che awg khuhd haq ngag gha kad che yaog. Awg khuhd u ve che kheh koz che, cag sir te pand ve ted thehq he lehq a choq sir seh pand ve ted thehq yaog. § Kheh ma khuhd, nag mand he lehq a pehx med ghig haq taq te lug vid lehd koz che yaog.

<sup>7</sup> Cunr dawz lar che uhg lehd ted mag haq Yawg nehax phaw che te yand, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh teq kheh awr lehr, "Lar-oq," lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

<sup>8</sup> Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq, ngawx lor, awg phi phawq te che id muhd\* teq kheh haq gha mawg che yaog. Cind sehr phad ve awg meh awr lehr, Suh che lehd koz meh lar che yaog. Suh muhd mig yawd awg khaz nuhr veh tod che yaog. A teh, meq che kaz che, nag beg nag che he lehq mig gig ve haeg che to nud to saz teq pa haq yehd lehq chaw yad haq dawz vehr tug, mig gig uhd pun teq pun awg khod-aq ix mag haq kand pax pid vehr che yaog.

<sup>9</sup> Cunr dawz lar che ngad mag ted mag haq Yawg nehax phaw che te yand, co ha teq pa tand kig awg huhx lo chehd chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Co ha u ve teq pa awr lehr, Ghig sa ve tawd khuhd he lehq i hehd sax khiz khanr che haq te lehq, su dawz vehr vid che chaw teq pa ve co ha teq pa phehq che yaog.

<sup>10</sup> I hehd awg khuhd hehd chawa kug lehq

---

§ 6:6 6:6 *cag sir te pand ve ted thehq he lehq a choq sir seh pand ve ted thehq yaog* Cad tug awg phuhd khaz jad tug haq koz che yaog. \* 6:8 6:8 *awg phi phawq te che id muhd* Suh che ted ceng haq koz gad che yaog.

koz che, “Awg gha lia awg khod-aq ir che Jawd mawd-og, nawg awr lehr daq kehq che he lehq awg cehg mag cawd che yaog. Ngag hehd awg suhr gha sez che awg pun, mig gig khod-aq lo chehd che nawg haq maq yonr che chaw teq pa haq nawg suhx jehg suhx taz lehq cir yanr vid tug, khawd-ehg muh maq cawg tug ser-aw le,” lehd koz che yaog.

<sup>11</sup> Awg yand u ve haq, i hehd awg gha lia haq phux-u ghad te che a poq yehg maq te ghad te khoz pid che yaog. I hehd haq dawz vehr vid che heh te lehq dawz vehr che haq gha khanr tug, i hehd geh teq geha awg ceg te lehq i hehd ve a vix a nax phehq che chaw teq pa ve awg senr peh lawq thad kha gag teq pear jehd lar tug i hehd haq koz vid che yaog.

<sup>12</sup> Cunr dawz lar che khuhq mag ted mag haq Yawg nehax phaw che te yand, ngag ngawx lehq, mig hiz jad che haq gha mawg che yaog. Muhd ni awr lehr, pha thux pu awg naz tuhx te che heh, awg naz tuhx phehq vehr lehq, har pa vaw che awr lehr awg suhr heh phehq vehr che yaog.

<sup>13</sup> Kheh te lehq, a kud cehg haq muhd huh nux mez lehq maq meh ser che awg sir teq pa che che heh, muhd nuh maq ve muhd ki sir teq pa mig gig khod-aq lo cheag che yaog.

<sup>14</sup> Liq haq loq che heh te lehq, muhd nuh maq meh x vehr che yaog. Keh dig awg gha lia he lehq a kaz khuhn cawg che mig gig pez nehax awg gha lia haq yug jiz kha vehr che yaog.

<sup>15</sup> Awg yand u ve haq, mig gig khod-aq lo cawg che khux hawx khand teq pa, jawd mawd teq pa, maq yad awg hox nux teq pa, chaw paw chaw sa

teq pa, kand pax ir che chaw teq pa, awg ceg te che chaw he lehq pong vehr che chaw, chaw awg gha lia awr lehr, hax kor teq pa awg khuhn he lehq keh dig thag lo cawg che huhx meh teq pa awg kanr huh ca khuhd jaz che yaog.

<sup>16</sup> I hehd awr lehr, keh dig teq pa he lehq huhx meh teq pa haq kug lehq koz che, “Ngag hehd awg thag huh che ter ax laoq. Kaw jaw thag huh mi che phad ngag hehd haq maq gha mawg tug lehd ma koz, Yawg nehax ve nez nag che haq ngag hehd gha pong tug lehd ma koz, ngag hehd haq kuhd kaq ax laoq.

<sup>17</sup> Awg lawn ghod ver, ix mag nez nag jad che awg ni ir che te ni gag vehr che yaog. A sug te ghad khanr gha tuawg le,” lehd koz che yaog.

## 7

*Cunr dawz lar che chaw teq sehnx uhg minr uhg hinx ghad awg lawn*

<sup>1</sup> U ve awg khaz nuhr, mig gig uhd cir huh muhd nuh maq cuh yad uhg ghad hox chehd che haq ngag gha mawg che yaog. I hehd awr lehr, mig gig khod-aq lo lehd ma koz, lad chuhd ghig thag huh lehd ma koz, suhz cehg haq lehd ma koz, muhd huh maq gha mez tug mig gig uhd cir uhg phawd awr lo ve muhd huh teq pa haq yug cid chehd che yaog.

<sup>2</sup> Awg yand u ve haq, awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad haq ngag gha mawg che yaog. Yawd awr lehr, muhd ni tuhaz kig huh taz lehq, teq chehd che Ghig sa ve cunr cawg lar che yaog. Mig gig he lehq lad chuhd ghig haq

te lug tug kand pax pid lar che muhd nuh maq  
cuh yad uhg ghad haq yawd awg khuhd hehd  
chawa kug lehq koz vid che,

<sup>3</sup> “A nig ved Ghig sa ve awg ceg teq pa haq nar  
kaq piaq lo ngag hehd cunr ma dawz vid ser che  
kheh ceh, mig gig haq lehd ma koz, lad chuhd  
ghig haq lehd ma koz, suhz cehg teq pa haq lehd  
ma koz, taq te lug ser,” lehd koz vid che yaog.

<sup>4</sup> Cunr dawz lar che chaw khar ni ghad cawg  
che awg lawn ngag gha kad che yaog. Id sar  
rer laq ve awg ceng awg khad awg gha lia awg  
khuhn cunr dawz lar che chaw teq sehnx uhg  
minr uhg hinx ghad\* cawg che yaog.

<sup>5</sup> Yud daq awg ceng awg khad awg khuhn teq  
minr niq hinx ghad, Rud ber ve awg ceng awg  
khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, Gaz  
ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq  
hinx ghad,

<sup>6</sup> Ar sar ve awg ceng awg khad awg khuhn teq  
minr niq hinx ghad, Nar tar liq ve awg ceng awg  
khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, Maq  
nad ser ve awg ceng awg khad awg khuhn teq  
minr niq hinx ghad,

<sup>7</sup> Sud monr ve awg ceng awg khad awg khuhn  
teq minr niq hinx ghad, Ler viq ve awg ceng awg  
khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, Id sar  
khar ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr  
niq hinx ghad,

<sup>8</sup> Sar bur lonr ve awg ceng awg khad awg  
khuhn teq minr niq hinx ghad, Yod sehq ve awg

---

\* **7:4 7:4 teq sehnx uhg minr uhg hinx ghad** Ghig sa ve chaw  
awg gha lia awg tan yehd che awg hez te che yaog.

ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, Ber yar minr ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, chaw kheh ma ve haq cunr dawz lar peg che yaog.

*Phux-u ghad te che a poq veq deh che chaw awg mor nux awg lawn*

<sup>9</sup> U ve awg khaz nuhr ngag ngawx lehq, ngawx lor, muhd mig awg gha lia awg khuhn lo lag che lehd ma koz, awg ceng awg khad awg gha lia awg khuhn lo lag che lehd ma koz, chaw ceng awg gha lia awg khuhn lo lag che lehd ma koz, tawd khuhd awg gha lia awg khuhn lo lag che lehd ma koz, chaw te ghad-eg liz ghawn maq gha che chaw awg mor nux<sup>†</sup> haq ngag gha mawg che yaog. I hehd awr lehr, phux-u ghad te che a poq yehg maq haq veq deh lehq, a sug yawd ved laq kuhr khuhn lo chaw kha lar che dag ka awg kax teq pa haq yug cid lar lehq, kaw jaw mehz khuhd suhr he lehq Yawg nehax mehz khuhd suhr huh hox chehd chehd che yaog.

<sup>10</sup> I hehd awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che, “Thaer khuhq che awr lehr, kaw jaw thag huh mi chehd che a nig ved Ghig sa he lehq Yawg nehax geh lo lag che yaog,” lehz koz che yaog.

<sup>11</sup> Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad awg gha lia awr lehr, kaw jaw haq lehd ma koz, chaw mawd chaw kehx teq pa haq lehd ma koz, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh haq lehd ma koz, kha caw yuhd hox chehd che yaog. Awg

---

<sup>†</sup> **7:9 7:9 chaw awg mor nux** Thaer khuhq che haq gha vehr che chaw teq pa haq koz che yaog.



yand u ve haq, kaw jaw mehz khuhd suhr huh i hehd boz cuhx lar lehq Ghig sa haq a kor pi che yaog.

<sup>12</sup> I hehd koz che, “A meng. Chid muh che ted ceng, awg mig awg phond ted ceng, cud yiq ma yiq ted ceng, yawd ved bon haq chid muh che ted ceng, tar ir yawz yan che ted ceng, kand pax ted ceng he lehq awg ghad ir che ted ceng a nig ved Ghig sa haq co co taer taer cawg vid-oq. A meng,” lehd koz che yaog.

<sup>13</sup> Awg yand u ve haq, chaw mawd chaw kehx teq pa awg khuhn lo te ghad ngag haq koz ax che, “Phux-u ghad te che a poq yehg maq haq veq deh lar che chaw che teq pa a suawg le. I hehd khar lo lag cheawg le,” lehd koz na ngawx che yaog.

<sup>14</sup> “Jawd mawd-og, nawg sir che yaog,” lehz ngag yawd haq kawq koz vid che yaog.

Awg yand u ve haq yawd koz che, “Chaw che teq pa awr lehr, ir jad che tuq che khanr che awg khuhn tuhaz lehq, a sug yawd ved a poq yehg maq haq Yawg nehax ve awg suhr awg khuhn chuhd phu lar peg che chaw teq pa<sup>‡</sup> phehq che yaog.

<sup>15</sup> Kheh te cheaq te lehq i hehd awr lehr, Ghig sa ve kaw jaw mehz khuhd suhr huh chehd lar lehq, yawd ved bon yehg nux<sup>§</sup> awg khuhn muhd kaw muhd khax yawd ved kanx haq te chehd che

---

<sup>‡</sup> 7:14 7:14 *Yawg nehax ve awg suhr awg khuhn chuhd phu lar peg che chaw teq pa* Yer suq ve awg suhr haq cud lehq vend bax phehd vid vehr che chaw haq koz gad che yaog. <sup>§</sup> 7:15 7:15 *bon yehg nux* Ghig sa chehd kig haq koz che yaog.

yaog. Kaw jaw thag huh mi sehr phad awr lehr, i hehd geh chehd lehq i hehd haq haq sax tug yaog.

<sup>16</sup> I hehd awr lehr, awg khaz nuhr awr te pawz-eq liz mad kawq meq lehq a kaz liz mad kawq sex-og. Muhd cha chiz che haq lehd ma koz, awg kag awr ve huh jad chiz jad che a thoq ted ceng haq lehd ma koz, i hehd te pawz-eq liz mad kawq gha khanr-og.

<sup>17</sup> Awg lawn ghod ver, kaw jaw awg kaw jen huh chehd chehd che Yawg nehax awr lehr, yawg huhx che heh te lehq i hehd haq yawg huhx sehr phad\* te tug yaog. Yawd awr lehr, co ha teq vid tug te che a kaz khuh teq pa huh i hehd haq sir kae tug yaog. I hehd ve mehz sir khuhn mehz ghig awg coz gha lia haq Ghig sa siz kha vid tug yaog," lehz ngag haq koz ax che yaog.

## 8

### *Cunr dawz lar che suhr mag ted mag awg lawn*

<sup>1</sup> Cunr dawz lar che suhr mag ted mag haq Yawg nehax pheq che te yand, nar rir te khawehd\* kheh muh muhd nuh maq lo taq chuhax gawr ghad phehq vehr che yaog.

<sup>2</sup> Awg yand u ve haq, Ghig sa mehz khuhd suhr hox chehd che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad haq ngag gha mawg che yaog. I hehd haq behd mez tug suhr mag† pid che yaog.

---

\* **7:17 7:17 yawg huhx sehr phad** Jawd mawd Yer suq haq koz che yaog. Yh 10:2-10 \* **8:1 8:1 nar rir te khawehd** Te thawz te yand lehd koz gad che yaog. † **8:2 8:2 behd mez tug suhr mag** Isy 27:13

<sup>3</sup> Sa huhx tox tand tug si mawq khu yug cid chehd che, awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad lag lehq, tand kig awg pad huh hox chehd che yaog. Kaw jaw mehz khuhd suhr cawg chehd che si te lar che tand kig awg thang huh, Ghig sa ve daq kehg che chaw awg gha lia ve bon lawg khuhd geh teq geha tand vid tug, sa huhx che kha peh yawd haq pid che yaog.

<sup>4</sup> Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad ve laq kuhr awg khuhn cawg che sa huhx<sup>‡</sup> che muhd khuhd awr lehr, Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa ve bon lawg khuhd geh teq geha Ghig sa mehz khuhd suhr huh taez che yaog.

<sup>5</sup> Muhd nuh maq cuh yad u ve awr lehr, sa huhx tox tand tug mawq khu u ve haq yug lehq tand kig huh cawg che a mir kha peh ke peg khaz nuhr, mig gig khod-aq lo chid bag ke che<sup>§</sup> yaog. Awg yand u ve haq, muhd tawr tawr che, awg khuhd hehnd jad che teq pa buhg che, muhd pehq pawd che he lehq mig hiz che, che teq pa te lag che yaog.

*Behd mez tug teq pa haq mez che*

<sup>6</sup> Behd mez tug suhr mag cawg che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad awr lehr, behd haq mez tug ghu hehnd lar che yaog.

<sup>7</sup> Muhd nuh maq cuh yad awg kawd maq te ghad behd mez che te yand, vad sir he lehq awg suhr khuhq daq lar che a mir mig gig khod-aq lo cheag che yaog. Mig gig sehز pun teq pun haq

---

<sup>‡</sup> **8:4 8:4 sa huhx** 5:8 haq ngawx. **§ 8:5 8:5 mig gig khod-aq lo chid bag ke che** Ghig sa mig gig yad haq cir yanr vid che haq koz che yaog.

lehd ma koz, suhz cehg sehز pun teq pun haq  
lehd ma koz, nuhx-uh ghad te che muhq awg gha  
lia haq lehd ma koz, a mir toq kha vehr che yaog.

<sup>8</sup> Muhd nuh maq cuh yad ni ghad te ghad behd  
mez che te yand, a mir toq chehd che keh dig nux  
haq sur che awg ceng haq lad chuhd ghig awg  
khuhn chid bag ke che yaog. Lad chuhd ghig  
sehز pun teq pun awr lehr, awg suhr phehq vehr  
che yaog.

<sup>9</sup> Lad chuhd ghig awg khuhn lo cawg che teq  
chehd che awg ceng sehز pun teq pun suh vehr  
che yaog. Huh lawd kor nux teq pa liz, sehز pun  
teq pun lug vehr che yaog.

<sup>10</sup> Muhd nuh maq cuh yad seh ghad te ghad  
behd mez che te yand, a mir tox lar che heh te  
lehq toq chehd che muhd ki sir nux teq sir muhd  
nuh maq lo cheag lehq, a kaz lawg sehز pun teq  
pun awg thag huh lehd ma koz, a kaz khuh teq  
pa awg thag huh lehd ma koz, cheag che yaog.

<sup>11</sup> Muhd ki sir u ve awr lehr, Khad che a suhz  
meh che yaog. A kaz sehز pun teq pun awr lehr,  
khad che a suhz awg ghig phehq vehr lehq, a kaz  
khad jad che haq te lehq, chaw kha peh suh che  
yaog.

<sup>12</sup> Muhd nuh maq cuh yad uhg ghad te ghad  
behd mez che te yand, muhd ni sehز pun teq pun  
haq lehd ma koz, har pa sehز pun teq pun haq  
lehd ma koz, muhd ki sir teq pa sehز pun teq  
pun haq lehd ma koz, te lug vid vehr che yaog.  
Kheh te cheaq te lehq, i hehd ve awg ghiz sehز  
pun teq pun naz hoq vehr che yaog. Muhd kaw  
sehز pun teq pun awg ghiz ma pawd lehq, muhd

phiq sehز pun teq pun liz u ve heh te lehq awg ghiz ma pawd che yaog.

<sup>13</sup> Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq, muhd nuh maq awg kaw jen huh, a ceg nux teq kheh pog tod che yaog. Yawd awg khuhd hehnd chawa kug lehq koz che, “Muhd nuh maq cuh yad seh ghad mez vehr tez che cawg lar ser che behd awg khuhd teq pa haq te lehq, mig gig khod-aq lo chehd che chaw teq pa gha duhd har jad tug yaog, gha duhd har jad tug yaog, gha duhd har jad tug yaog,” lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

## 9

<sup>1</sup> Muhd nuh maq cuh yad ngad ghad te ghad behd mez che te yand, muhd nuh maq lo te lehq mig gig khod-aq lo kha gag che veh lar che muhd ki sir teq sir haq ngag gha mawg che yaog. Kheh te lehq, leh kig mad cawg che mig kor ve awg khuh ve sawnd yawd haq pid che yaog.

<sup>2</sup> Awg yand u ve haq, leh kig mad cawg che mig kor ve awg khuh u ve haq yawd phaw che yaog. A mir ji paw nux ve muhd khuhd heh te lehq mig kor awg khuh u ve awg khuhn muhd khuhd tuhaz lehq, mig kor ve awg khuh ve muhd khuhd u ve haq te lehq muhd ni awg naz tud phehq vehr lehq, muhd huh awg khuhn liz awg naz tud phehq vehr che yaog.

<sup>3</sup> Muhd khuhd u ve awg khuhn par ceq\* teq pa tuhaz lehq, mig gig khod-aq lo yaq che yaog. Mig

---

\* **9:3 9:3 par ceq** Te lug te sez che awg hez te che yaog. YI 1:2-2:11

gig khod-aq lo cawg che cir kox noz ve kand pax heh te lehq, i hehd haq kand pax pid che yaog.

<sup>4</sup> Mig gig khod-aq lo cawg che muhq haq lehd ma koz, awg pha<sup>q</sup> nuhx-uh ghad cawg che awg gha lia haq lehd ma koz, suhz cehg awg gha lia haq lehd ma koz, maq gha te lug hawg lehz i hehd haq tawd pid che yaog. Nar kaq kaw<sup>n</sup> huh Ghig sa ve cunr ma dawz lar che<sup>†</sup> chaw teq pa haq lehax gha te nag vid che yaog lehz tawd pid che yaog.

<sup>5</sup> Chaw yad teq pa haq dawz vehr tug i hehd haq a khawag ma pid. Kheh ma khuhd, har pa ngad mag<sup>‡</sup> kha gag du deh vid tug a khawag gha che yaog. I hehd ve du deh che awr lehr, cir kox noz chaw haq cheq lehq nag che heh phehq che yaog.

<sup>6</sup> Awg ni awg yand u ve teq pa awg khuhn, chaw yad teq pa awr lehr suh che ted ceng haq ca liz, ca mad mawg. I hehd suh gad jad vehr liz, suh che ted ceng i hehd haq phaw veh tug yaog.

<sup>7</sup> Par ceq u ve teq pa ve awg hoq awg han awr lehr, maq bawz tug awg pun ghu lar che id muhd teq pa haq sur che yaog. Si ux cuhr haq sur che awg ceng i hehd ve a kor haq khuhz lar che yaog. I hehd ve meh<sup>z</sup> khuhd awr lehr, chaw yad ve meh<sup>z</sup> khuhd haq sur che yaog.

<sup>8</sup> I hehd ve cuhz kheh muh liz, yad mid ve cuhz kheh muh haq sur lehq, i hehd ve cig awr lehr, lad cag six ve cig haq sur che yaog.

---

<sup>†</sup> **9:4 9:4 Ghig sa ve cunr ma dawz lar che** Yer suq haq maq yonr che chaw haq koz che yaog. 7:2-3    <sup>‡</sup> **9:5 9:5 har pa ngad mag** Te thawz te yand lehd koz gad che yaog. Par ceq teq kheh ve a saq awr lehr, har pa 5 mag yaog.

<sup>9</sup> I hehd ve ni ma pi thang tug awr lehr, son te lar che ni ma pi thang tug haq sur che yaog. I hehd ve tawg laq awg khuhd buhg che awr lehr, maq bawz kig lo hax ceh nux cex veh tod che id muhd lawg mad jad che awg khuhd haq sur che yaog.

<sup>10</sup> I hehd ve awg mehr tu vawr, cir kox noz ve awg mehr tu haq sur lehq, awg cud liz cawg che yaog. I hehd chaw yad teq pa haq har pa ngad mag kha gag du deh tug ve kand pax awr lehr, i hehd ve awg mehr tu awg khuhn cawg che yaog.

<sup>11</sup> I hehd thaq awr ve khux hawx khand awr lehr, leh kig mad cawg che mig kor ve muhd nuh maq cuh yad yaog. Yawd ved awg meh awr lehr, Her brehd khuhd ver A ba don, Her lar saq khuhd ver Ar pawd li onr<sup>§</sup> lehd koz che yaog.

<sup>12</sup> Duhd har tug ir jad che awg kawd maq ve ted ceng awr lehr peg vehr che yaog. Ngawx lor, duhd har tug ir jad che nid ceng kawq lag tug ser che yaog.

<sup>13</sup> Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad khuhq ghad te ghad behd mez che te yand, Ghig sa mehz khuhd suhr huh cawg che si te lar che tand kig ve awg khuh go uhg lehd awg khuhn awg khuhd te khuhd tuhaz che haq ngag gha kad che yaog.

<sup>14</sup> Awg khuhd u ve awr lehr che kheh koz che, “Ud phar raq lawg kax nux awg pad lo pheh teh lar che muhd nuh maq cuh yad uhg ghad haq phi phehd-oq,” lehz behd mez tug cawg chehd

---

§ 9:11 9:11 *A ba don ... Ar pawd li onr* Cuhx kig awr lehr, “Lug che sez che” lehd koz gad che yaog.

che muhd nuh maq cuh yad khuhq ghad te ghad haq koz vid che yaog.

<sup>15</sup> Kheh te lehq, chaw yad sehز pun teq pun haq dawz vehr tug awg pun, muhd nuh maq cuh yad uhg ghad haq phi phehd vid che yaog. Muhd nuh maq cuh yad uhg ghad u ve awr lehr, awg nar rir, awg ni, awg har pa, awg khuhq, awg yand che awg pun Ghig sa i hehd haq ghu lar che yaog.

<sup>16</sup> Id muhd cind che maq yad khar ni ghad cawg che haq ngag gha kad che yaog. I hehd awr lehr, niq ha lang cawg che yaog.

<sup>17</sup> Kheh te lehq, awg ha awg khuhn ngag gha mawg che id muhd teq pa he lehq cind sehr phad teq pa awr lehr ngag che kheh te gha mawg che yaog. Cind sehr phad teq pa veq deh che ni ma pi thang tug awr lehr, a mir heh te nix-i ghad te che, nuh phia heh te che he lehq kang heh te six-i ghad te che yaog. Id muhd teq pa ve a kor awr lehr, lad cag six ve a kor haq sur lehq, i hehd ve mawq kaw awg khuhn a mir ha, muhd khuhd he lehq kang tuhaz chehd che yaog.

<sup>18</sup> I hehd ve mawq kaw awg khuhn tuhaz che a mir ha, muhd khuhd he lehq kang, cir yanr che awg ceng che ve sehز ceng haq te lehq, chaw yad sehز pun teq pun gha suh vehr che yaog.

<sup>19</sup> Awg lawn ghod ver, id muhd teq pa ve kand pax awr lehr, i hehd ve mawq kaw awg khuhn he lehq awg mehr tu awg khuhn cawg che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd ve awg mehr tu awr lehr, vig haq sur lehq a kor liz cawg che yaog. Su haq te nag vid tug, a kor u ve haq i hehd yehd che yaog.

<sup>20</sup> Cir yanr che awg ceng u ve sehز ceng haq te



lehq maq gha suh lehq cawg lar ser che chaw teq pa awr lehr, a sug yawd laq kuhr te lar che kanx teq pa haq a kor pi che haq ma duhd phuhz. Ned teq pa haq a kor pi che ted ceng haq lehd ma koz, si, phu, tawnd sia, huhx meh he lehq a suhz te lar che sax ho teq pa haq a kor pi che ted ceng haq lehd ma koz, i hehd ma chid bag lar haz. Sax ho u ve teq pa awr lehr, mad mawg vix, ma kad vix, yaq kaw ma tod vix che yaog.

<sup>21</sup> Chaw u ve teq pa awr lehr, su haq dawz vehr che lehd ma koz, ned te che lehd ma koz, hax chawd hax paz te che lehd ma koz, su ved med nged haq khuhd che lehd ma koz, che teq pa haq liz i hehd ma duhd phuhz.

## 10

*Muhd nuh maq cuh yad he lehq liq nehax te koz awg lawn*

<sup>1</sup> Awg yand u ve haq, awg ghad ir jad che awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad mog haq veq deh lehq muhd nuh maq lo yaq chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Yawd ved a kor thag lo muhd naz seh ghig\* cawg che yaog. Yawd ved mehز khuhd awr lehr, muhd ni haq sur lehq, yawd ved khi kud awr lehr, a mir yehg khuhd duh haq sur che yaog.

<sup>2</sup> Yawd ved laq kuhr awg khuhn pheq lar che liq nehax te koz cawg che yaog. Yawd ved laq yaq awr pax awr ve khi kud awr lehr, lad chuhd ghig thag lo naz lar lehq, laq vehr awr pax ve

---

\* **10:1 10:1 muhd naz seh ghig** Ghig sa ve awg mig awg phond haq koz che yaog. Ysk 1:26

khi kud awr lehr, mig gig khod-aq lo naz lar che yaog.

<sup>3</sup> Lad cag six kug che heh te lehq, yawd awg khuhd hehnd chawa kug che yaog. Yawd kug che te yand, muhd tawr che awg khuhd suhr mag tuhaz che yaog.

<sup>4</sup> Muhd tawr che awg khuhd suhr mag tuhaz che te yand, ngag liq buhaq lehd te che yaog. Kheh ma khuhd, muhd nuh maq lo awg khuhd buhg lag lehq koz che, “Muhd tawr che awg khuhd suhr mag koz ax che awg ceng teq pa haq cunr dawz lar-oq.† U ve teq pa haq tad buhq,” lehd koz ax che haq ngag gha kad che yaog.

<sup>5</sup> Awg yand u ve haq, ngag gha mawg che lad chuhd ghig thag huh he lehq mig gig thag huh hox chehd che muhd nuh maq cuh yad te ghad awr lehr, yawd ved laq yaq awr pax awr laq kuhr muhd-aq lo chid taez lehq,

<sup>6</sup> muhd nuh maq he lehq muhd nuh maq lo kha cawg che awg gha lia, mig gig he lehq mig gig khod-aq lo kha cawg che awg gha lia, lad chuhd ghig he lehq lad chuhd ghig awg khuhn lo kha cawg che awg gha lia haq phanr lar che phad phehq che, co co taer taer teq chehd che te ghad haq cud lehq che kheh khanr lehq koz che, “Awg yand mad kawq jiz-og.

<sup>7</sup> Muhd nuh maq cuh yad suhr ghad te ghad behd mez che awg khuhd tuhaz che awg yand awg khuhn, Ghig sa ve nax jad che khuhd ceh

---

† **10:4 10:4 cunr dawz lar-oq** Su maq gha sir tug khuhd ceh lar lor lehd koz gad che yaog. Dyl 8:26

lar che awg ceng,<sup>‡</sup> yawd ved awg ceg phehq che cuh kar var teq pa haq pong lag thad yawd koz vid lar che heh, phehaq vid tug yaog.”

<sup>8</sup> Awg yand u ve haq, muhd nuh maq lo ngag gha kad peg che awg khuhd ngag haq te pawz kawq koz ax che, “Lad chuhd ghig thag huh he lehq mig gig thag huh hox chehd che muhd nuh maq cuh yad ve laq kuhr awg khuhn pheq lar che liq haq ca yur-oq,” lehd koz ax che yaog.

<sup>9</sup> Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad u ve geh ngag kae lehq, liq nehax u ve ngag haq pehar laoq lehd ngag yawd haq koz vid che yaog. Yawd koz che, “Yug lehq cad-oq.<sup>§</sup> Nawg ved ux peg awg khuhn lo khad jad tug yaog. Kheh ma khuhd, nawg ved mawq kaw awg khuhn lo pehd ghig heh te lehq meh g jad tug yaog,” lehz ngag haq koz ax che yaog.

<sup>10</sup> Kheh te lehq, liq nehax u ve haq muhd nuh maq cuh yad ve laq kuhr awg khuhn ngag yug lehq cad che yaog. Ngag ved mawq kaw awg khuhn pehd ghig heh te lehq meh g jad che yaog. Kheh ma khuhd, liq u ve haq ngag cad peg khaz nuhr, ngag ved ux peg awg khuhn lo khad\* vehr che yaog.

<sup>11</sup> Awg yand u ve haq i hehd ngag haq koz ax che, “Chaw ceng laex ceng awg lawn lehd ma

---

<sup>‡</sup> **10:7 10:7 Ghig sa ve nax jad che khuhd ceh lar che awg ceng** Ghig sa Yer suq haq kawq teq tuag vid peg khaz nuhr, awg ghud suhr phawd awr yawd te kae tug kanx haq koz gad che yaog. <sup>§</sup> **10:9 10:9 Yug lehq cad-oq** Ghawn lehq kha nehax duhd ngawx-oq, lehd koz gad che yaog. Ysk 2:8-3:3 \* **10:10 10:10 khad** Ux peg khuhn nag vehr che haq koz gad che yaog.

koz, muhd mig laex pez awg lawn lehd ma koz, tawd khuhd laex ceng awg lawn lehd ma koz, khux hawx khand laex ghad awg lawn lehd ma koz, Ghig sa nawg haq koz cuha che heh nawg gha kawq koz mar vid tug yaog,” lehd koz che yaog.

## 11

### *Sax khiz khanr sehr phad ni ghad awg lawn*

<sup>1</sup> U ve awg khaz nuhr, jud fir tag haq sur che tehz tug ted tag ngag haq pehar lehq koz ax che, “Tu lor. Ghig sa ve bon yehg nux haq lehd ma koz, tand kig haq lehd ma koz, u huh a kor pi che chaw teq pa haq lehd ma koz, tehz ngawx-oq.

<sup>2</sup> Kheh ma khuhd, bon yehg nux awg bag phawd awr lo cawg che awg vaw haq teh lar haz ser. U ve haq ta tehz ngawx. Awg lawn ghod ver, awg vaw u ve bid saz a naz chaw teq pa haq chid aq vid peg vehr lehq, i hehd awr lehr daq kehg che med haq uhd chi niq har pa\* kha gag naz kix lar tug yaog.

<sup>3</sup> Ngag ved sax khiz khanr sehr phad ni ghad haq ngag kand pax pid tug yaog. Kheh te lehq, ix mag awr lehr pha thux pu awg naz tuhx† haq veq deh lehq, teq hinx niq ha khuhq chi ni kha gag Ghig sa ve tawd khuhd mar vid tug yaog,” lehd koz che yaog.

---

\* **11:2 11:2 uhd chi niq har pa** Cuhx kig awr lehr te thawz te yand lehd koz gad che yaog. 11:3, 12:14, Dyl 7:25, 12:7 † **11:3 11:3 pha thux pu awg naz tuhx** Duhd har che awg hez te che haq koz che yaog. Yn 3:5

<sup>4</sup> Ix mag awr lehr, mig gig ve Awg sehr phad mehz khuhd suhr huh cawg lar che sar lonr cehg nid cehg phehq lehq, a mir khehd nid mag phehq che yaog.

<sup>5</sup> Chaw te ghad ghad ix mag haq nag tug te gad ver, ix mag ved mawq kaw awg khuhn lo a mir tuhaz lehq, cand par teq pa haq toq bag tug yaog. Chaw te ghad ghad ix mag haq nag tug te gad ver, u kheh te gha suh tug yaog.

<sup>6</sup> Ix mag awr lehr, Ghig sa ve tawd khuhd koz mar chehd che awg yand awg khuhn, muhd yeg mad lag tug‡ muhd nuh maq haq hoz lar tug kand pax cawg che yaog. A kaz teq pa awg khod-aq liz kand pax cawg lehq a kaz teq pa haq awg suhr phehaq vid gha§ che yaog. Ix mag khar ni pawz te gad che heh, cir yanr tug awg ceng gha lia mig gig khod-aq lo lag gag vid tug liz kand pax cawg che yaog.

<sup>7</sup> Ix mag sax khiz khanr peg khaz nuhr, leh kig mad cawg che mig kor awg khuhn lo tuhaz che haeg che to nud to saz\* awr lehr, ix mag haq bawz daq tug yaog. Bawz daq che te yand, ix mag haq ghad lehq ix mag haq dawz vehr tug yaog.

<sup>8</sup> Ix mag ved awg ton haq med nux ve yaq kaw khuhn teh lar tug yaog. Med u ve awr lehr, ix mag ved Awg sehr phad laq kan thag huh khanr suh kig med te lehq, tawd vez yehd ver, Sawd

---

‡ 11:6 11:6 *muhd yeg mad lag tug* 1Jm 17:1, Yk 5:17 § 11:6 11:6 *awg suhr phehaq vid gha* Tuhz 7:14-25 \* 11:7 11:7 *to nud to saz* Khreq ve cand par nux haq sur che yaog. 13:1-10, 1Yh 2:18

donr he lehq Ed jid tuq lehd koz meh lar che yaog.

<sup>9</sup> Awg yand u ve haq, chaw ceng awg gha lia awg khuhn ve chaw lehd ma koz, awg ceng awg khad awg gha lia awg khuhn ve chaw lehd ma koz, tawd khuhd awg gha lia awg khuhn ve chaw lehd ma koz, muhd mig awg gha lia awg khuhn ve chaw lehd ma koz lag lehq sehr ni teq khawr lehnd kha gag ix mag ved awg ton haq phoz ngawx tug yaog. Ix mag haq tur tug i hehd tawr lar tug yaog.

<sup>10</sup> Kheh te lehq, mig gig khod-aq lo chehd che chaw teq pa awr lehr, ix mag suh che haq te lehq ha lehq jad lehq, ha lehq ha ka te che pawehd te tug yaog. I hehd te ghad he lehq te ghad laq sawnr pid daq tug yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve cuh kar var u ve ni ghad awr lehr, mig gig khod-aq lo chehd che chaw teq pa haq hax ceh nux du deh vid jaw che yaog.

<sup>11</sup> Sehr ni teq khawr lehnd pong vehr peg khaz nuhr, Ghig sa awg khuhn lo tuhaz che a saq teq vid tug te che awg sax ix mag awg khuhn lo gehe lehq, ix mag tu hox che yaog. Ix mag haq gha mawg che chaw teq pa awr lehr, kuhz jad che yaog.

<sup>12</sup> Kheh te lehq, muhd nuh maq lo awg khuhd buhg tuhaz lehq koz che, “Chor lo taz laoq,” lehz ix mag haq koz vid che awg khuhd haq ix mag gha kad che yaog. Ix mag ved cand par teq pa mehzh khuhd suhr mog awg khuhn lo<sup>†</sup> ix mag muhd nuh maq lo taez che yaog.

---

<sup>†</sup> 11:12 11:12 *mog awg khuhn lo* Isy 19:1-2, Cy 1:9

<sup>13</sup> Awg yand u ve awg khuhn mig hiz jad lehq, med u ve teq chi pun teq pun paz che vehr che yaog. Mig hiz che u ve awg khuhn chaw suhr hinx ghad suh vehr che yaog. Cawg lar ser che chaw teq pa kuhz jad lehq muhd nuh maq ve Ghig sa haq chid ir chid muh vid che yaog.

<sup>14</sup> Duhd har tug ir jad che nid ceng ted ceng awr lehr peg vehr che yaog. Ngawx lor, duhd har tug ir jad che sehze ceng ted ceng har naq lag gag tug yaog.

*Behd mez tug suhr mag ted mag haq mez che*

<sup>15</sup> Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad suhr ghad te ghad behd mez che te yand, muhd nuh maq lo hehd jad che awg khuhd teq pa tuhaz lehq koz che, “Mig gig-aq lo uq penr tug ve kand pax awr lehr, a nig ved Jawd mawd Ghig sa ve kand pax he lehq yawd ved Khreq ve kand pax phehq vehor. Yawd awr lehr co co taer taer uq penr tug yaog,” lehd koz che yaog.

<sup>16</sup> Awg yand u ve haq, Ghig sa mehz khuhd suhr a sug yawd ved kaw jaw thag huh mi chehd che chaw mawd chaw kehxi niq chi uhg ghad mehz khuhd mig kag lo boz cuhx lehq Ghig sa haq a kor pi lehq koz che,

<sup>17</sup> “A meha liz, pong lag thad liz teq chehd che,  
 kand pax kha peh cawg che  
 Jawd mawd Ghig sa-og, nawg awr lehr nawg ved  
 ir jad che kand pax haq  
 yug lehq a meha tanr uq penr che haq te  
 lehq,  
 nawg ved bon haq ngag hehd chid muh che yaog.

18 Muhd mig teq pa nez nag jad liz, nawg nez nag  
 che lag vehor.  
 Kheh te lehq, suh lar vehr che chaw teq pa  
 haq suhx jehg tug awg yand gag vehr che  
 yaog.  
 Nawg ved awg ceg phehq che cuh kar var teq pa  
 haq lehd ma koz,  
 Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa haq  
 lehd ma koz,  
 nawg ved awg meh haq yawz yan che,  
 ir che i che chaw awg gha lia haq lehd ma  
 koz,  
 laq sawnr pid tug awg yand gag vehr che yaog.  
 Mig gig haq te lug che chaw teq pa haq te lug  
 vid tug liz  
 awg yand gag vehr che yaog,”  
 lehd koz che yaog.

19 Kheh te lehq, muhd nuh maq lo Ghig sa ve  
 bon yehg nux phaw vehr lehq, bon yehg nux awg  
 khuhn yawd ved kar tiq sax caz tan kor‡ haq gha  
 mawg che yaog. Awg yand u ve haq, muhd pehq  
 pawd che, awg khuhd hehd jad che teq pa buhg  
 che, muhd tawr che, mig hiz che he lehq vad sir  
 hax ceh nux ka che teq pa te lag che yaog.

## 12

*Yad mid te ghad he lehq cuhd sehr ma awg  
 lawn*

<sup>1</sup> U ve awg khaz nuhr, muhd nuh maq lo ir jad  
 che awg hez haq ngag gha mawg che yaog. Yad

---

‡ 11:19 11:19 *kar tiq sax caz tan kor* Ghig sa chaw yad geh  
 chehd che awg hez phehq che yaog. Tuhz 25:10-22



mid te ghad awr lehr, muhd ni haq veq deh lehq, har pa haq naz lar lehq, muhd ki sir teq chi niq sir cawg che si ux cuhr haq khuhz chehd che yaog.

<sup>2</sup> Yad mid u ve yad hu lehq, yad paw tug nag jad lehq gha khanr jad che haq te lehq, yawd hax ceh nux kug che yaog.

<sup>3</sup> Kheh te lehq, muhd nuh maq lo awg kag awr ve awg hez ted mag haq ngag gha mawg che yaog. Nix-i ghad te che cuhd sehr ma\* nux teq kheh tuhaz che yaog. Yawd awr lehr a kor suhr mag† cawg lehq, awg khuh teq chi mag‡ cawg che yaog. Yawd ved a kor teq pa haq si ux cuhr suhr mag khuhz lar che yaog.

<sup>4</sup> Yawd ved awg mehr tu awr lehr, muhd nuh maq lo cawg che muhd ki sir seh pun teq pun haq saw yug lehq, mig gig khod-aq lo chid bag ke che yaog. Yad pawag vehr tez che yad mid u ve te ghad yad pawag che te yand, yad u ve haq cad tug, cuhd sehr ma awr lehr yad mid u ve meh z khuhd suhr huh hox chehd che yaog.

<sup>5</sup> Yad mid u ve awr lehr, yad haw khaz pawag che§ yaog. Yad u ve awr lehr, son jud fir tag haq yehd lehq muhd mig awg gha lia haq uq penr tug yaog. Yad mid ve yad par u ve haq Ghig sa chehd lo he lehq Ghig sa ve kaw jaw huh teq pear lehax yug ve taz veh che yaog.

---

\* **12:3 12:3 *cuhd sehr ma*** 20:2, Chid 74:13 † **12:3 12:3 *a kor suhr mag*** 17:10 ‡ **12:3 12:3 *awg khuh teq chi mag*** 17:12 § **12:5 12:5 *yad haw khaz pawag che*** Muhd mig awg gha lia haq uq penr tug Ghig sa lez yug lar che Mir six yaq haq koz che yaog. Gal 4:4

<sup>6</sup> Kheh te lehq, yad mid u ve awr lehr, heh pir khuhn lo phaw veh che yaog. U huh teq hinx niq ha khuhq chi ni kha gag yawd haq ngawx haq sax tug, Ghig sa awr lehr yawd awg pun chehd kig ghu lar vehr che yaog.

<sup>7</sup> Awg yand u ve haq, muhd nuh maq lo maq nux phehaq che yaog. Mid kher laq\* he lehq yawd ved muhd nuh maq cuh yad teq pa awr lehr, cuhd sehr ma u ve haq bawz daq che yaog. Cuhd sehr ma he lehq yawd ved muhd nuh maq cuh yad teq pa liz i hehd haq kawq bawz daq che yaog.

<sup>8</sup> Kheh ma khuhd, cuhd sehr ma he lehq yawd ved muhd nuh maq cuh yad teq pa ma ghad lehq, muhd nuh maq lo i hehd awg pun chehd kig mad kawq cawg.

<sup>9</sup> Kheh te lehq, cuhd sehr ma nux u ve teq kheh haq mig gig khod-aq lo yug chid bag ke che yaog. Yawd awr lehr, ned haeg he lehq Sar tanr lehd koz meh che mig gig yad awg gha lia haq her ka sehr phad phehq lehq, a mig thad lo ve vig haeg† u ve phehq che yaog. Yawd haq mig gig khod-aq lo yug chid bag ke lehq, yawd ved muhd nuh maq cuh yad teq pa haq liz yawd geh teq geha yug chid bag ke che yaog.

<sup>10</sup> Kheh te lehq, muhd nuh maq lo awg khuhd hehd jad che haq ngag gha kad che, “A meha a nig ved Ghig sa ve thaer khuhq che ted ceng, kand pax ted ceng, uq penr che ted ceng he lehq

---

\* **12:7 12:7 Mid kher laq** Ghig sa ve cuh yad ir phehq che yaog. Dyl 12:1, Yd 9 † **12:9 a mig thad lo ve vig haeg** Id vaq haq beg che ned haeg haq koz gad che yaog. Khiz 3:1-7

yawd ved Khreq ve uq penr tug a yad ted ceng gag vehr che yaog. Awg lawn ghod ver, a nig ved a vix a nax teq pa haq a nig ved Ghig sa mehz khuhd suhr muhd kaw muhd khax vend bax tar sehr phad‡ te ghad haq yug chid bag vehr che yaog.

<sup>11</sup> Yawg nehax ve awg suhr haq te lehq lehd ma koz, i hehd sax khiz khanr che tawd khuhd haq te lehq lehd ma koz, vend bax tar sehr phad haq i hehd ghad vehr che yaog. Awg lawn ghod ver, suh thad kha gag i hehd a sug yawd ved a saq haq maq sex lae che yaog.

<sup>12</sup> Kheh te cheaq te lehq, muhd nuh maq he lehq muhd nuh maq yad teq paog, ha lehq chehd-oq. Kheh ma khuhd, mig gig he lehq lad chuhd ghig awr lehr, gha duhd har jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, ned haeg awr lehr yawd ved awg yand a cehax lehax cawg che haq yawd sir che haq te lehq, nez nag jad che awg khuhn yawd nig hehd geh yaeq vehr che yaog,” lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

<sup>13</sup> Kheh te lehq, cuhd sehr ma u ve awr lehr, yawd haq mig gig khod-aq lo chid bag ke vehr vid che haq yawd gha mawg che te yand, yad haw khaz pawag vid che yad mid haq yawd ghaq yug veh vehr che yaog

<sup>14</sup> Kheh ma khuhd, yad mid u ve awr lehr, vig u ve haq gha pong lehq heh pir khuhn lo Ghig sa ghu vid lar che yawd ved chehd kig huh pog kae gha tug, a ceg nux ve tawg laq nid mag yawd haq pid vehr che yaog. Yawd ved chehd kig u ve awg

---

‡ **12:10 12:10 vend bax tar sehr phad** Ned haeg haq koz che yaog. Yb 1:9-11, Ykh 3:1

khuhn awg yand te yand, awg yand ni yand he lehq awg yand te khod yand kha gag yawd haq ngawx haq sax vid tug yaog.

<sup>15</sup> Yad mid u ve haq a kaz si ve vid tug, vig u ve awr lehr yawd ved mawq kaw awg khuhn a kaz lawg nux heh te lehq yad mid u ve awg khaz nuhr a kaz pheq kaq che yaog.

<sup>16</sup> Kheh ma khuhd, mig gig awr lehr yad mid u ve haq ga vid che yaog. Mig gig awr lehr, yawd ved mawq kaw ngax lehq cuhd sehr ma ve mawq kaw khuhn lo pheq kaq lar che a kaz haq saw lehd dawg vehr che§ yaog.

<sup>17</sup> Kheh te lehq, cuhd sehr ma awr lehr, yad mid u ve haq nez nag jad lehq, cawg chehd ser che yawd ved awg yad\* awg dug teq pa haq maq ca bawz vehr che yaog. Awg yad awg dug u ve teq pa awr lehr, Ghig sa pid lar che tawd khuhd haq na yug lehq, Yer suq sax khiz khanr che haq kha sehax yug cid chehd che chaw teq pa phehq che yaog. Cuhd sehr ma u ve awr lehr, lad chuhd ghig puhg sehnd de thag huh hox chehd che yaog.

## 13

### *Haeg che to nud to saz niq kheh awg lawn*

<sup>1</sup> Awg yand u ve haq, lad chuhd ghig awg khuhn lo haeg che to nud to saz teq kheh tuhaz che haq ngag gha mawg che yaog. Yawd awr

---

§ 12:16 12:16 *saw lehd dawg vehr che* Tuhz 15:12, Heh 16:32-34 haq ngawx. \* 12:17 12:17 *cawg chehd ser che yawd ved awg yad* Ghig sa ve chaw teq pa haq koz che yaog. 13:7

lehr, awg khuh teq chi mag cawg lehq a kor suhr mag cawg che yaog. Awg khuh teq pa haq si ux cuhr teq chi mag khuhz lar che yaog. Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz che awg meh teq pa, yawd ved a kor teq pa haq buhq lar che yaog.

<sup>2</sup> Ngag gha mawg che haeg che to nud to saz u ve awr lehr, cag meh laed cunr\* haq sur che yaog. Yawd ved khi kud awr lehr, ghehg de leng khi kud haq sur lehq, yawd ved mawq kaw awr lehr, lad cag six mawq kaw haq sur che yaog. Cuhd sehr ma awr lehr, haeg che to nud to saz u ve haq kand pax pid lehq, yawd ved kaw jaw thag huh mi cuh vid lehq uq penr cuh vid che yaog.

<sup>3</sup> Haeg che to nud to saz ve a kor ted mag awr lehr, suh lawq lawq dawz khuh vehr che haq ngag gha mawg che yaog. Kheh ma khuhd, nag kig awg khuh u ve kawq na vehr lehq, mig gig yad awg gha lia haeg che to nud to saz u ve haq and jad lehq awg khaz nuhr ghaq veh che yaog.

<sup>4</sup> Haeg che to nud to saz haq kand pax pid sehr phad cuhd sehr ma haq i hehd a kor pi che yaog. Haeg che to nud to saz haq liz i hehd a kor pi lehq koz che, "Haeg che to nud to saz che haq a sug sur daq cheawg le. A sug yawd haq bawz daq gha tug le," lehd koz che yaog.

<sup>5</sup> Kheh te lehq, Ghig sa haeg che to nud to saz u ve haq tawd ir tawd muh yaw lehq yawd haq maq sawnr ma caz koz tug a khawag pid che yaog. Uhd chi niq har pa kha gag uq penr tug, Ghig sa yawd haq a khawag pid che yaog.

---

\* **13:2 13:2** *cag meh laed cunr* Dyl 7:4-6 haq ngawx.

<sup>6</sup> Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz tug, haeg che to nud to saz yawd ved mawq kaw ngax lehq, Ghig sa ve awg meh haq lehd ma koz, yawd ved chehd kig haq lehd ma koz, muhd nuh maq khuhn chehd che awg ceng teq pa haq lehd ma koz, haeg che to nud to saz u ve maq sawnr ma caz koz che yaog.

<sup>7</sup> Ghig sa ve daq kehq che chaw teq pa haq maq bawz lehq ghad tug, yawd haq a khawag pid che yaog. Awg ceng awg khad awg gha lia, chaw ceng awg gha lia, tawd khuhd awg gha lia he lehq muhd mig awg gha lia awg thag lo uq penr tug liz, yawd haq a khawag pid che yaog.

<sup>8</sup> Mig gig haq maq te phanr ser thad liz co tiq ha tiq liq awg khuhn awg meh mad buhq ke lar che mig gig yad awg gha lia awr lehr, haeg che to nud to saz u ve haq a kor pi tug yaog. Liq u ve awr lehr, dawz vehr peg che Yawg nehax ve liq phehq che yaog.

<sup>9</sup> Nar puh cawg che chaw kha nehax naoq.

<sup>10</sup> Su pheh yug ve tug chaw awr lehr, pheh yug che khuhn yawd haq pheh yug ve tug yaog. A teh haq yehd lehq su chuh vehr vid tug chaw awr lehr, a teh haq te lehq yawd haq su dawz vehr vid tug yaog. Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa ve daq kehq che chaw teq pa awr lehr kha sehax gha yeg khanr lehq, yonr che ted ceng awg khuhn gha yonr yeg che yaog.

<sup>11</sup> Kheh te lehq, mig gig awg khuhn awg kag awr ve haeg che to nud to saz<sup>†</sup> teq kheh kawq

---

<sup>†</sup> **13:11 13:11 awg kag awr ve haeg che to nud to saz** Ma hez hez che cuh kar var haq koz che yaog. 16:13, 19:20

tuhaz che haq ngag gha mawg che yaog. Yawd awr lehr yawg nehax ve awg khuh haq sur che awg khuh nid mag cawg lehq, cuhd sehr ma tawd yaw che heh te lehq yawd tawd yaw che yaog.

<sup>12</sup> Haeg che to nud to saz che teq kheh awr lehr, awg kawd maq tuhaz che haeg che to nud to saz teq kheh ve kand pax awg gha lia haq yug lehq yawd ved mehز khuhd suhr huh yehd che yaog. Suh lawq lawq dawz khuh lar che nag kig awg khuh na vehr che haeg che to nud to saz awg kawd teq kheh haq mig gig he lehq mig gig khod-aq lo kha chehd che chaw teq pa a kor pi vid tug, haeg che to nud to saz niq kheh teq kheh te che yaog.

<sup>13</sup> Ir che awg hez teq pa haq yawd te mar che yaog. Khawd-ehd kheh le lehd koz ver, muhd nuh maq lo te lehq mig gig khod-aq lo kha gag, chaw yad mehز khuhd suhr yawd a mir haq cheag vid che yaog.

<sup>14</sup> Kheh te lehq, haeg che to nud to saz awg kawd teq kheh mehز khuhd suhr awg hez teq pa te mar tug yawd haq a khawag pid lar che heh yawd te che haq te lehq, haeg che to nud to saz niq kheh teq kheh awr lehr mig gig khod-aq lo kha chehd che chaw teq pa haq her ka yug beg yug vehr che yaog. Haeg che to nud to saz awg kawd teq kheh ve sax ho haq te tug, mig gig khod-aq lo chehd che chaw teq pa haq haeg che to nud to saz niq kheh teq kheh koz vid che yaog. Haeg che to nud to saz awg kawd teq kheh awr lehr, a teh chuh che haq gha khanr peg liz teq chehd ser che yaog.

<sup>15</sup> Haeg che to nud to saz awg kawd teq kheh

ve sax ho tawd yaw gha lehq sax ho u ve haq a kor maq pi che chaw teq pa haq dawz vehr tug, sax ho u ve haq teaq vid gha che kand pax awr lehr haeg che to nud to saz niq kheh teq kheh haq pid che yaog.

<sup>16</sup> Kheh te lehq, chaw ir chaw i lehd ma koz, chaw paw chaw sa lehd ma koz, chaw har chaw ghuhd lehd ma koz, pong vehr che chaw lehd ma koz, awg ceg lehd ma koz, chaw awg gha lia ve laq yaq awr pax awr laq kuhr haq ma hez ver nar kaq kawm huh maex lar tug,‡ haeg che to nud to saz niq kheh teq kheh u ve i hehd haq khanr yug cuh vid che yaog.

<sup>17</sup> Awg maex mad cawg che chaw te ghad-eg liz, med nged maq gha vig maq gha huhd tug yawd te che yaog. Awg maex u ve awr lehr, haeg che to nud to saz ve awg meh, ma hez ver, yawd awg meh ve nar bar yaog.

<sup>18</sup> Che ve awr lehr, cud yiq daq che haq kha sehax gha yehd che yaog. Duhd sir vix che chaw awr lehr, haeg che to nud to saz ve nar bar haq ghawn ngawx sawnr ngawx cuh-oq. Yawd ved nar bar awr lehr, chaw te ghad ve nar bar te lehq, nar bar u ve awr lehr khuhq ha khuhq chi khuhq yaog.

## 14

*Chaw teq sehnx uhd minr uhd hinx ghad ka mig che*

---

‡ 13:16 13:16 **maex lar tug** Sar tanr ve chaw pheq che lehq sax khiz te che haq koz che yaog. 14:9



<sup>1</sup> Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq, ngawx lor, Yid onr keh thag lo Yawg nehax hox chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Yawg nehax ve awg meh he lehq yawd Awr pa ve awg meh a sug yawd ved nar kaq kawm haq buhq lar che chaw teq sehnx uhd minr uhd hinx ghad liz yawd geh teq geha hox chehd che yaog.

<sup>2</sup> A kaz ghig bad ir jad che awg khuhd buhg che heh te lehq, hehd jad che muhd tawr che awg khuhd heh te lehq, muhd nuh maq lo awg khuhd buhg tuhaz che haq ngag gha kad che yaog. Ngag gha kad che awg khuhd awr lehr, tenr thez sehr phad teq pa a sug yawd ved tenr thez chehd che awg khuhd haq sur che yaog.

<sup>3</sup> I hehd awr lehr, kaw jaw mehz khuhd suhr lehd ma koz, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh he lehq chaw mawd chaw kehx\* teq pa mehz khuhd suhr lehd ma koz, ka mig khuhd awg suhx haq ka chehd che yaog. Mig gig khodaq lo vig khuhq lar peg che chaw teq sehnx uhd minr uhd hinx ghad ma hez ver, ka mig khuhd awg suhx u ve haq chaw te ghad-eg liz ka maq gha hawg.

<sup>4</sup> Chaw u ve teq pa awr lehr, yad mid teq pa geh chaq chiz tug maq te che† chaw teq pa phehq che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd awr lehr daq kehg che yad mid hax heh te lehq, Yawg nehax kha kae kig awg kag gha lia lo awg khaz nuhr ghaq kae che chaw teq pa phehq che yaog. Ghig

---

\* **14:3 14:3 chaw mawd chaw kehx** 4:4 haq ngawx. † **14:4 14:4 chaq chiz tug maq te che** Ghig sa haq ma chid bag lehq sax ho teq pa haq a kor maq pi che chaw haq liz koz lar che yaog.

sa he lehq Yawg nehax awg pun awg kawd maq nuhaq che awg sir phehaq tug, chaw yad teq pa awg khuhn i hehd haq vig khuhq lar che yaog.

<sup>5</sup> I hehd ve mawq kaw awg khuhn lo her ka che a cehax liz mad cawg. I hehd haq vend bax tar tug liz mad cawg.

*Muhd nuh maq cuh yad seh ghad awg lawn*

<sup>6</sup> Awg yand u ve haq, muhd nuh maq awg kaw jen lo awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad pog tod che haq ngag gha mawg che yaog. Mig gig khod-aq lo chehd che chaw awg gha lia haq lehd ma koz, muhd mig awg gha lia haq lehd ma koz, awg ceng awg khad awg gha lia haq lehd ma koz, tawd khuhd awg gha lia haq lehd ma koz, chaw ceng awg gha lia haq lehd ma koz, co co taer taer yeg che ha lehq che bon khuhd mar vid tug yawd cawg lar che yaog.

<sup>7</sup> Yawd awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che, “Ghig sa haq kuhz lehq yawd haq chid ir chid muh vid-oq. Awg lawn ghod ver, yawd suhx jehg tug awg yand gag vehr che yaog. Muhd nuh maq mig naz ma, lad chuhd ghig he lehq a kaz tuhz kig teq pa haq te phanr sehr phad haq a kor pi-oq,” lehd koz che yaog.

<sup>8</sup> Muhd nuh maq cuh yad ni ghad te ghad awr lehr, awg kawd te ghad awg khaz nuhr lag lehq koz che, “Awg meh ir che Bar bud lunx med awr lehr kuhd vehor, kuhd vehr che yaog. A pehx med ghig taw vid che heh, yawd ved hax chawd hax paz te che awg tuhq ma haq yug lehq muhd mig awg gha lia haq yawd taw vid peg che yaog,” lehd koz che yaog.

<sup>9</sup> Muhd nuh maq cuh yad seh ghad te ghad awr lehr, ix mag awg khaz nuhr lag lehq awg khuhd hehnd chawa kug lehq koz che, “Chaw a sug te ghad lehd ma koz, haeg che to nud to saz he lehq yawd ved awg hoq awg han ve sax ho haq a kor pi lehq, a sug yawd ved nar kaq kawm haq lehd ma koz, a sug yawd ved laq kuhr haq lehd ma koz, maex lar che haq khanr yug ver,

<sup>10</sup> a pehx med ghig dawg che heh, Ghig sa nez nag jad che‡ ted ceng haq yawd liz gha dawg tug yaog. A pehx med ghig u ve haq teq chaweh mad khuhq lehq, Ghig sa ve nez nag che kawz awg khuhn nger ke lar che yaog. Daq kehg che muhd nuh maq cuh yad teq pa mehz khuhd suhr lehd ma koz, Yawg nehax mehz khuhd suhr lehd ma koz, a mir he lehq kang haq yehd lehq, chaw u ve haq hehnd chawa du deh vid tug yaog.

<sup>11</sup> I hehd haq du deh lehq tuhaz che a mir muhd khuhd awr lehr, co co taer taer taez chehd che yaog. Haeg che to nud to saz he lehq yawd ved sax ho haq a kor pi lehq yawd ved awg meh maex lar che haq khanr yug che chaw teq pa awr lehr, muhd kaw muhd khax du deh che haq ghad gha jehd kig mad cawg,” lehd koz che yaog.

<sup>12</sup> Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa pid lar che tawd khuhd he lehq Yer suq haq yonr che ted ceng awg khad haq kae che Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa awr lehr, kha sehax gha yeg khanr chehd che yaog.

<sup>13</sup> Awg yand u ve haq, muhd nuh maq lo awg khuhd buhg tuhaz che haq ngag gha kad che,

---

‡ 14:10 14:10 *Ghig sa nez nag jad che* Isy 51:17

“Che kheh te buhq lar-oq. Yaq ni khaz nuhr ver, Jawd mawd Yer suq awg khuhn suh che<sup>§</sup> chaw teq pa awr lehr awg bon ir che yaog,” lehd koz ax che yaog.

Awg ha phu liz koz che, “Cawd che yaog. I hehd te lar che kanx teq pa awr lehr, i hehd awg khaz nuhr ghaq kae che haq te lehq, a sug yawd kanx te nar lar che haq i hehd ghad gha jehd tug yaog,” lehd koz che yaog.

### *Mig gig haq a cag ghiq che*

<sup>14</sup> U ve awg khaz nuhr ngag ngawx lehq, ngawx lor, phux-u ghad te che mog haq ngag gha mawg che yaog. Mog u ve awg thag huh chaw yad ve Yad phu haq sur che te ghad mi chehd che yaog. Yawd awr lehr, si ux cuhr khuhz lar lehq, yawd ved laq kuhr awg khuhn cuhz jad che ghiq kawx haq yug cid chehd che yaog.

<sup>15</sup> Awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad awr lehr, bon yehg nux awg khuhn tuhaz lehq, mog awg thag huh mi chehd che te ghad haq awg khuhd hehd chawa kug lehq koz vid che, “Mig gig khod-aq lo a cag meh jad vehor. A cag ghiq che\* awg yand gag vehr che haq te lehq, ghiq kawx haq yug lehq a cag ghiq-oq,” lehz koz che yaog.

<sup>16</sup> Awg yand u ve haq, mog awg thag huh mi chehd che te ghad awr lehr, yawd ved ghiq kawx

---

§ 14:13 14:13 *Yer suq awg khuhn suh che* Yer suq haq yonr lehq suh vehr che chaw haq koz che yaog. \* 14:15 14:15 *A cag ghiq che* Suhx jehg che haq koz che yaog. Hs 6:11

haq yug lehq, mig gig khod-aq lo ve a cag awg gha lia haq kux yug lehq ghiq vehr che yaog.

17 Kheh te lehq, awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad muhd nuh maq lo ve bon yehg nux awg khuhn kawq tuhaz che yaog. Yawd liz, cuhz jad che ghiq kawx cawg chehd che yaog.

18 Kheh te lehq, a mir thaq awr kand pax cawg che muhd nuh maq cuh yad te ghad tand kig awg khuhn kawq tuhaz lehq, cuhz che ghiq kawx cawg che muhd nuh maq cuh yad te ghad haq awg khuhd hehd chawa kug lehq koz vid che, “Nawg ved cuhz che ghiq kawx haq yug lehq, mig gig ve a pehx med sir awg kor teq pa haq ghiq-oq. Awg lawn ghod ver, a pehx med sir teq pa meh vehor,” lehd koz che yaog.

19 Awg yand u ve haq, muhd nuh maq cuh yad u ve te ghad awr lehr, yawd ved ghiq kawx yug lehq mig gig khod-aq lo ve a pehx med sir awg kor awg gha lia haq kux yug lehq saw yug lar peg lehq, a pehx med ghig nex kig nux awg khuhn chid bag ke che yaog. A pehx med ghig nex kig nux u ve awr lehr, Ghig sa ve nez nag jad che ted ceng phehq che yaog.

20 Med awg bag phawd awr lo cawg che a pehx med ghig nex kig u ve haq a pehx med ghig naz lehq, a pehx med ghig nex kig u ve awg khuhn awg suhr tuhaz che yaog. Awg suhr u ve awr lehr, teq hinx khuhq ha phar lonr<sup>†</sup> kha gag id muhd mawq kaw caz kheh muh nax che yaog.

---

<sup>†</sup> 14:20 14:20 *phar lonr* Che ve awr lehr, 296 kid lod kheh taw cawg che yaog.

# 15

*Cir yanr che awg ceng suhr ceng cawg che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad*

<sup>1</sup> U ve awg khaz nuhr, muhd nuh maq lo and tug ir jad che awg kag awr ve awg hez ted mag haq ngag gha mawg che yaog. Awg hez u ve awr lehr, cir yanr che awg ceng suhr ceng cawg che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad phehq che yaog. Cir yanr che awg ceng u ve teq pa awr lehr, awg leh med ve cir yanr che awg ceng teq pa phehq che yaog. Awg lawn ghod ver, cir yanr che awg ceng u ve teq pa awg khuhn Ghig sa ve nez nag che ted ceng peg vehr che yaog.

<sup>2</sup> Kheh te lehq, a mir khuhq huhz daq lar che mehz ghiz ghig po haq sur che ted ceng\* haq ngag gha mawg che yaog. Haeg che to nud to saz he lehq yawd ved awg hoq awg han ve sax ho haq lehd ma koz, yawd awg meh ve nar bar haq lehd ma koz, ghad vehr che chaw teq pa awr lehr, a sug yawd ved laq kuhr khuhn Ghig sa ve tenr haq yug cid lar lehq, mehz ghiz ghig po awg pad huh hox chehd che yaog.

<sup>3</sup> I hehd awr lehr, Ghig sa ve awg ceg Mod ser ve ka mig khuhd† he lehq Yawg nehax ve ka mig khuhd haq ka mig lehq koz che,

“Kand pax ir che Jawd mawd Ghig sa-og,

nawg ved kanx teq pa awr lehr, ir jad and jad che yaog.

Muhd mig awg gha lia ve Khux hawx khand-og,

---

\* 15:2 15:2 *mehz ghiz ghig po haq sur che ted ceng* 4:6 haq ngawx. † 15:3 15:3 *Mod ser ve ka mig khuhd* Tuhz 15, Bon 32 haq ngawx.

nawg ved yaq kaw teq pa awr lehr, thed jad  
cawd jad che yaog.

<sup>4</sup> Jawd mawd-og, nawg haq ma kuhz lehq  
nawg ved awg meh haq ma chid ir ma chid  
muh che, a sug cawg hawg le.

Awg lawn ghod ver, nawg te ghad lehax daq kehg  
che yaog.

Muhd mig awg gha lia nawg geh  
lag lehq nawg haq a kor pi tug yaog.

Awg lawn ghod ver, nawg thed ghad  
cawd ghad te che teq pa kha sehax tuhaz vehor,"  
lehd koz che yaog.

<sup>5</sup> U ve awg khaz nuhr ngag ngawx lehq, sax  
khiz te che hax po ve bon yehg nux<sup>‡</sup> muhd nuh  
maq lo phaw lar che haq ngag gha mawg che  
yaog.

<sup>6</sup> Cir yanr che suhr ceng cawg che muhd nuh  
maq cuh yad suhr ghad awr lehr, bon yehg nux  
u ve awg khuhn tuhaz che yaog. I hehd awr lehr,  
awg ghiz pawd che kehg daq jad che pha phu<sup>§</sup>  
haq veq deh lehq, a sug yawd ved ni ma pi haq  
si sehx hang caz chuhq lar che yaog.

<sup>7</sup> A saq teq chehd che awg ceng uhd kheh awg  
khuhn teq kheh awr lehr, muhd nuh maq cuh  
yad suhr ghad haq si mawq khu suhr mag pid  
che yaog. Si mawq khu u ve teq pa awg khuhn  
lo, co co taer taer teq chehd che Ghig sa ve nez  
nag che ted ceng kha peh cawg lar che yaog.

<sup>8</sup> Awg yand u ve haq, Ghig sa ve awg mig awg  
phond he lehq yawd ved kand pax haq te lehq,

---

<sup>‡</sup> 15:5 15:5 *hax po ve bon yehg nux* Tuhz 40:34-35 § 15:6  
15:6 *pha phu* 3:4-5

bon yehg nux awg khuhn muhd khuhd\* kha peh cawg che yaog. Muhd nuh maq cuh yad suhr ghad ve cir yanr che awg ceng suhr ceng mad peg che kheh ceh, chaw te ghad-eg liz bon yehg nux awg khuhn gehe maq gha.

## 16

*Ghig sa nez nag che ted ceng ke lar che mawq khu suhr mag*

<sup>1</sup> Kheh te lehq, bon yehg nux awg khuhn hehd jad che awg khuhd tuhaz che haq ngag gha kad che yaog. Awg khuhd u ve awr lehr, muhd nuh maq cuh yad suhr ghad haq che kheh koz vid che, “Nig hehd kae lehq, Ghig sa nez nag che ted ceng cawg che mawq khu suhr mag haq mig gig khod-aq lo nger chid bar-oq,” lehd koz vid che yaog.

<sup>2</sup> Awg yand u ve haq, muhd nuh maq cuh yad awg kawd maq te ghad kae lehq, yawd ved mawq khu haq mig gig khod-aq lo nger bag che yaog. Haeg che to nud to saz ve awg maex haq khanr yug lar lehq,\* yawd ved awg hoq awg han ve sax ho haq a kor pi che chaw teq pa ve awg ton awg khuhn chaq chiz lehq nag jad che pawd ma kox teq pa phehq vehr che yaog.

<sup>3</sup> Muhd nuh maq cuh yad ni ghad te ghad awr lehr, yawd ved mawq khu haq lad chuhd ghig awg khuhn nger chid bag ke che yaog. Lad chuhd

---

\* **15:8 15:8 muhd khuhd** Ghig sa ve awg mig awg phond chehd lar che awg hez ted ceng phehq che yaog. 1Jm 8:10-11, Isy 6:4

\* **16:2 16:2 awg maex haq khanr yug lar lehq** Ned haeg ve chaw haq koz che yaog. 3:16-18



ghig awr lehr, chaw suh ve awg suhr heh phehq vehr lehq, lad chuhd ghig awg khuhn teq chehd che awg ceng awg gha lia suh vehr che yaog.

<sup>4</sup> Muhd nuh maq cuh yad seh ghad te ghad awr lehr, yawd ved mawq khu haq a kaz lawg a kaz khuh teq pa awg khuhn nger chid bag ke lehq, a kaz u ve teq pa awg suhr<sup>†</sup> phehq vehr che yaog.

<sup>5</sup> Awg yand u ve haq, a kaz teq pa awg khod-aq ngawx haq sax che muhd nuh maq cuh yad koz che, “A meha liz, pong lag thad liz teq chehd che Daq kehg Sehr phad-og, nawg che kheh te suhx jehg che awr lehr, thed che cawd che yaog.

<sup>6</sup> Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa ve awg suhr he lehq nawg ved cuh kar var teq pa ve awg suhr haq i hehd yug sez che haq te lehq, nawg i hehd haq awg suhr kawq dawg cuh che yaog. I hehd che kheh te gha khanr che awr lehr cawd che yaog,” lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

<sup>7</sup> Kheh te lehq, tand kig huh awg khuhd tuhaz lehq koz che, “Kand pax ir che Jawd mawd Ghig sa-og, cawd che yaog. Nawg suhx jehg che teq pa awr lehr, thed jad cawd jad che yaog,” lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

<sup>8</sup> Muhd nuh maq cuh yad uhg ghad te ghad awr lehr, yawd ved mawq khu haq muhd ni awg thag huh nger chid bag che yaog. Kheh te lehq, chaw yad teq pa haq a mir chiz vid tug muhd ni haq kand pax pid vehr che yaog.

<sup>9</sup> Huh jad chiz jad che u ve awr lehr, chaw yad teq pa haq chiz vid che yaog. Kheh te lehq, cir

<sup>†</sup> 16:4 16:4 **awg suhr** Tuhz 7:17-21

yanr che awg ceng che ve teq pa awg thag huh kand pax cawg che Ghig sa ve awg meh haq i hehd maq sawnr ma caz koz che yaog. I hehd vend bax ma duhd phuhz lehq, Ghig sa haq ma chid ir ma chid muh che yaog.

<sup>10</sup> Muhd nuh maq cuh yad ngad ghad te ghad awr lehr, yawd ved mawq khu haq haeg che to nud to saz ve kaw jaw awg thag huh nger chid bag lehq, haeg che to nud to saz ve muhd mig awg naz tud phehq vehr che yaog. Muhd mig u ve awg khuhn chehd che chaw teq pa awr lehr, nag jad che haq te lehq, a sug yawd ved ha lez haq cheq chehd che yaog.

<sup>11</sup> Nag jad che ted ceng haq lehd ma koz, pawd ma kox teq pa haq lehd ma koz, i hehd gha khanr che haq te lehq muhd nuh maq lo chehd che Ghig sa haq i hehd khen che yaog. I hehd te che kanx teq pa haq liz ma duhd phuhz.

<sup>12</sup> Muhd nuh maq cuh yad khuhq ghad te ghad awr lehr, yawd ved mawq khu haq Ud phar raq lawg kax nux awg thag huh nger chid bag che yaog. Kheh te lehq, muhd ni tuhaz phawd awr lo chehd che khux hawx khand teq pa awg pun yaq kaw ghu lar tug, a kaz lawg u ve fir veh che yaog.

<sup>13</sup> Awg yand u ve haq, cuhd sehr ma ve mawq kaw awg khuhn lehd ma koz, haeg che to nud to saz ve mawq kaw awg khuhn lehd ma koz, ma hez hez che cuh kar var ve mawq kaw awg khuhn lehd ma koz, chaq chiz che awg ha seh lehd tuhaz che haq ngag gha mawg che yaog. Awg ha u ve teq pa awr lehr, par haq sur che yaog.

<sup>14</sup> I hehd teq pa awr lehr, awg hez teq pa haq te mar chehd che ned haeg ve awg ha teq pa phehq che yaog. Kand pax ir che Ghig sa ve awg ni<sup>‡</sup> ir che teq ni awg khuhn maq bawz tug awg pun, mig gig khod-aq awg kag gha lia lo chehd che khux hawx khand teq pa haq yug phawng daq tug, awg ha u ve teq pa khux hawx khand u ve teq pa chehd lo tuhez che yaog.

<sup>15</sup> (“Ngawx lor, chaw khuhd heh te lehq ngag lag tug yaog. A sug yawd awg ton awg ku ni maq gha kae lehq su mehز khuhd suhr maq gha yaq taw tug, nuhd lar lehq a sug yawd ved beg ke haq haq sax chehd che chaw awr lehr, awg bon ir che yaog.”)

<sup>16</sup> Awg ha u ve teq pa awr lehr, khux hawx khand teq pa haq A ma ge don<sup>§</sup> meh che awg ti huh yug phawng daq vid vehr che yaog. Awg meh u ve awr lehr, Her brehd khuhd phehq che yaog.

<sup>17</sup> Muhd nuh maq cuh yad suhr ghad te ghad awr lehr, yawd ved mawq khu haq muhd huh awg khuhn nger chid bag ke che yaog. Awg yand u ve haq, bon yehg nux awg khuhn, kaw jaw huh hehd jad che awg khuhd tuhaz lehq, “Peg che yaog,” lehd koz che yaog.

<sup>18</sup> Kheh te lehq, muhd pehnq pawd che, awg khuhd hehd jad che teq pa buhg che, muhd tawr che he lehq mig hiz jad che, che ve teq pa

---

<sup>‡</sup> **16:14 16:14 Ghig sa ve awg ni** Suhx jehg ve awg ni haq koz che yaog. 6:17 <sup>§</sup> **16:16 16:16 A ma ge don** Awg leh med Ghig sa cand par teq pa haq te lug vid kig haq koz che yaog. Liq phu awg pir teq coaq awg khuhn, u huh laex pawz maq bawz daq jaw che yaog. Suhx 5:19, 2Jm 23:29

phehaq che yaog. Mig gig khod-aq lo chaw yad tanr cawag che teq ni haq tanr lehq, kheh taw maq mig hiz jad che te pawz-a liz mad phehaq jaw.

<sup>19</sup> Med nux\* awr lehr, khod vehr lehq, seh khod phehq vehr che yaog. Muhd mig teq pa ve med teq pa liz paz vehr che yaog. Ghig sa awr lehr, nez nag jad che a pehx med ghig ke lar che kawz Awg meh ir che Bar bud lunx med haq taw vid tug, med u ve haq yawd duhd nuhd vehr che yaog.

<sup>20</sup> A kaz khuhn ve mig gig nehax awg gha lia meh vehr lehq, keh dig teq pa haq mad kawq mawg che yaog.

<sup>21</sup> Uhd chi ngad kid lod huhd che vad sir nux teq pa muhd nuh maq lo te lehq chaw yad teq pa awg thag huh cheag che yaog. Vad sir cir yanr che ted ceng haq te lehq chaw yad teq pa awr lehr, Ghig sa haq khen che yaog. Awg lawn ghod ver, cir yanr che u ve awr lehr, ir jad hehd jad che ted ceng phehq che yaog.

## 17

### *Meh mar lanx nux te ghad haq suhx jehg che*

<sup>1</sup> Awg yand u ve haq, mawq khu suhr mag cawg che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad awg khuhn te ghad lag lehq ngag haq koz ax che, "Lar-oq. A kaz kha peh te che awg thag lo mi chehd che meh mar lanx nux haq suhx jehg che ted ceng ngag nawg haq mar ax tug yaog.

---

\* **16:19 16:19 Med nux** 14:8 haq ngawx.

<sup>2</sup> Mig gig khod-aq lo chehd che khux hawx khand teq pa awr lehr, yawd geh hax chawd hax paz te vehr che yaog. Mig gig khod-aq lo chehd che chaw teq pa awr lehr, a pehx med ghig dawg buhz che heh, yawd ved hax chawd hax paz te che a pehx med ghig haq dawg buhz vehor," lehd koz ax che yaog.

<sup>3</sup> Awg yand u ve haq, Awg ha phu awg khuhn muhd nuh maq cuh yad u ve ngag haq heh pir khuhn sir ve kae che yaog. Nix-i ghad te che haeg che to nud to saz awg thag huh yad mid te ghad mi chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Haeg che to nud to saz u ve awr lehr, a kor suhr mag he lehq awg khuh teq chi mag cawg lehq, Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz che awg meh teq pa yawd awg ton haq kha peh cawg che yaog.

<sup>4</sup> Yad mid u ve awr lehr, awg naz mi-ax te che he lehq nix-i ghad te che beg ke haq veq deh lehq, si, huhx meh sehnx he lehq pix koer sehnx teq pa cuhx lar che yaog. Yawd hax chawd hax paz te che haq caz daq che chaq chiz che awg ceng teq pa he lehq chaq nag jad tug te che awg ceng teq pa kha peh cawg chehd che si kawz haq yawd laq kuhr khuhn yug cid chehd che yaog.

<sup>5</sup> Yawd ved nar kaq kawm huh khuhd ceh lar che cuhx kig nax jad che awg meh che kheh koz buhq lar che yaog. "Ir che Bar bud lunx med awr lehr, meh mar lanx teq pa ve awr ye he lehq mig gig ve chaq nag jad che awg ceng teq pa ve awr ye phehq che yaog," lehd koz buhq lar che yaog.

<sup>6</sup> Yad mid u ve awr lehr, Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa ve awg suhr haq lehd ma koz,

Yer suq awg pun sax khiz khanr var teq pa ve awg suhr haq lehd ma koz, dawg buhz ghud che haq ngag gha mawg che yaog.

Ngag yawd haq mawg che te yand, kha peh and jad che yaog.

<sup>7</sup> Awg yand u ve haq muhd nuh maq cuh yad u ve te ghad ngag haq koz ax che, "A thoq te nawg and cheawg le. Khuhd ceh lar che cuhx kig nax che yad mid u ve awg lawn lehd ma koz, a kor suhr mag he lehq awg khuh teq chi mag cawg che yawd haq puhd chehd che haeg che to nud to saz awg lawn lehd ma koz, ngag nawg haq koz mar ax tug yaog.

<sup>8</sup> Nawg gha mawg che haeg che to nud to saz awr lehr, pong lag thad cawg che liz, a meha mad cawg. Yawd awr lehr maq muh muh ver, leh kig mad cawg che mig kor awg khuhn tuhaz lehq, lug kig sez kig lo gha gehe tug yaog. Mig gig haq maq te phanr ser thad loar liz co tiq ha tiq liq awg khuhn awg meh mad buhq ke lar che mig gig khod-aq lo chehd che chaw teq pa awr lehr, haeg che to nud to saz haq gha mawg che te yand, and jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, pong lag thad yawd cawg che liz, a meha mad cawg lehq, awg khaz nuhr kawq cawg tug haq te lehq yaog.

<sup>9</sup> Awg lawn che haq sir tug cud yiq kha peh cawg che ni ma haq lor che yaog. A kor u ve suhr mag awr lehr, yad mid mi chehd che keh suhr mag phehq che yaog.

<sup>10</sup> Khux hawx khand suhr ghad liz phehq che yaog. Ngad ghad awr lehr, che veh vehr che yaog. A meha te ghad chehd chehd ser che yaog. Te ghad awr lehr, mad lag gag ser. Yawd lag gag che

te yand, teq pear lehax gha chehd tug yaog.

<sup>11</sup> Pong lag thad cawg che liz, a meha mad cawg che haeg che to nud to saz awr lehr, hex ghad te ghad phehq che yaog. Kheh ma khuhd, yawd awr lehr suhr ghad che ve awg khuhn ve te ghad phehq che yaog. Yawd awr lehr, lug kig sez kig lo gha gehe tug yaog.

<sup>12</sup> Kheh te lehq, nawg gha mawg che awg khuh teq chi mag awr lehr, muhd mig haq maq gha uq penr ser che khux hawx khand teq chi ghad phehq che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd awr lehr haeg che to nud to saz geh teq geha khux hawx khand ve uq penr tug kand pax haq teq nar rir\* kha gag gha tug yaog.

<sup>13</sup> Khux hawx khand u ve teq pa awr lehr, ni ma teq sir lehax tar lehq, haeg che to nud to saz haq a sug yawd ved awg ghad he lehq a sug yawd ved kand pax chid aq vid che yaog.

<sup>14</sup> I hehd awr lehr, Yawg nehax haq bawz daq tug yaog. Kheh ma khuhd, Yawg nehax i hehd haq ghad tug yaog. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr jawd mawd teq pa awg khod-aq Jawd mawd phehq lehq, khux hawx khand teq pa awg khod-aq Khux hawx khand phehq che yaog. Yawd geh teq geha chehd che chaw teq pa awr lehr, kug yug lar che chaw, lez yug lar che chaw he lehq kar tiq yeg che chaw teq pa phehq che yaog,” lehz ngag haq koz ax che yaog.

<sup>15</sup> Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad u ve ngag haq te pawz kawq koz ax che, “Nawg gha mawg che meh mar lanx mi chehd che a kaz u

---

\* **17:12 17:12 teq nar rir** Te thawz te yand lehd koz gad che yaog. 18:10,17,19

ve teq pa awr lehr, chaw ceng teq pa, chaw awg mor nux teq pa, muhd mig teq pa he lehq tawd khuhd laex ceng yaw che chaw teq pa phehq che yaog.

<sup>16</sup> Nawg gha mawg che awg khuh teq chi mag he lehq haeg che to nud to saz awr lehr, meh mar lanx haq cand tug yaog. I hehd awr lehr, yawd ved med nged jeg kor awg gha lia haq saw yug ve lehq yawd haq awg ku ni te vid tug yaog. Yawd ved awg sar haq i hehd cad lehq, yawd haq a mir tox kha vehr tug yaog.

<sup>17</sup> Awg lawn ghod ver, Ghig sa ni ma cawd che haq i hehd te tug, i hehd ve ni ma haq Ghig sa duhd pawnr vid che yaog. Ghig sa ve tawd khuhd teq pa phehaq thad kha gag, i hehd awr lehr ni ma teq sir lehax tar che awg khuhn haeg che to nud to saz haq a sug yawd ved uq penr tug kand pax chid aq vid tug, Ghig sa che kkeh duhd pawnr vid che yaog.

<sup>18</sup> Nawg gha mawg che yad mid te ghad awr lehr, mig gig ve khux hawx khand teq pa haq uq penr che med nux phehq che yaog," lehz ngag haq koz ax che yaog.

## 18

### *Bar bud lunx med paz vehr che*

<sup>1</sup> U ve awg khaz nuhr, awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad muhd nuh maq lo yaq chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Yawd awr lehr, ir jad che kand pax cawg lehq, yawd ved awg mig awg phond haq te lehq, mig gig khod-aq lo awg ghiz pawd chehd che yaog.



<sup>2</sup> Yawd hehnd chawa hax ceh nux kug lehq koz che, “Awg meh ir che Bar bud lunx med awr lehr paz vehr che yaog, paz vehr che yaog. Yawd awr lehr, ned haeg teq pa ve chehd kig he lehq chaq chiz che awg ha awg gha lia ve khuhd jaz kig phehq vehr che yaog. Chaq chiz che ngaz awg gha lia ve khuhd jaz kig liz phehq vehr lehq, chaq chiz che he lehq su chaq jad che to nud to saz awg gha lia ve khuhd jaz kig liz phehq vehr che yaog.

<sup>3</sup> Awg lawn ghod ver, muhd mig awg gha lia awr lehr a pehx med ghig dawg che heh, yawd ved hax chawd hax paz te che a pehx med ghig haq dawg lehq kuhd vehr che yaog. Mig gig ve khux hawx khand teq pa liz yawd geh hax chawd hax paz te lehq, mig gig ve tad kag var teq pa liz yawd paw sa jad che ted ceng haq te lehq paw sa vehor,” lehd koz che yaog.

<sup>4</sup> Kheh te lehq, muhd nuh maq lo awg kag awr ve awg khuhd che kheh koz che haq ngag gha kawq kad che,

“Ngag ved chaw teq paog, yawd ved  
 vend bax teq pa awg khuhn maq gha gehe  
 tug lehd ma koz,  
 yawd gha khanr che cir yanr che awg ceng  
 teq pa haq nig hehd maq gha khanr tug lehd  
 ma koz,

med u ve awg khuhn tuhz laoq.

<sup>5</sup> Awg lawn ghod ver, yawd ved vend bax teq pa  
 awr lehr  
 muhd nuh maq kha gag duhq vehr lehq,  
 yawd ved haeg che kanx teq pa haq  
 Ghig sa duhd nuhd vehr che yaog.

<sup>6</sup> Yawd su haq te vid che heh yawd haq liz kawq te khuhq vid-oq.

Yawd kanx te lar che heh, yawd haq niq pun kawq te khuhq vid-oq.

Yawd khuhq daq lar che kawz awg khuhn niq pun khuhq daq lehq yawd haq taw vid-oq.

<sup>7</sup> Yawd awg ton haq yawd chid ir chid muh lehq, paw sa jad che awg khuhn ha lehq ha ka te pong te lex vehr che heh,

yawd haq du deh lehq duhd har jad che ted ceng yawd awg khod-aq gag vid-oq.

Awg lawn ghod ver, yawd ved ni ma awg khuhn yawd koz che,

Ngag awr lehr jawd mawd ma heh te lehq mi chehd che yaog.

Ngag meh chuhd ma ma hez.

Duhd har che ted ceng haq

ngag a cehax liz gha phud tug ma hez lehd koz che yaog.

<sup>8</sup> Kheh te cheaq te lehq, teq ni lehax awg khuhn yawd awg thag huh suh che ted ceng,

paz huhg che ted ceng he lehq meq che kaz che ted ceng, cir yanr che awg ceng teq pa

cawag lehq, a mir toq bag che haq yawd gha khanr tug yaog.

Awg lawn ghod ver, yawd haq suhx jehg che

Jawd mawd Ghig sa awr lehr kand pax ir jad che yaog,"

lehd koz che yaog.

<sup>9</sup> Kheh te lehq, med u ve geh hax chawd hax paz te lehq paw sa jad che awg khuhn ha lehq ha ka te pong te lex vehr che mig gig ve khux hawx

khand teq pa awr lehr, med u ve toq chehd che muhd khuhd haq gha mawg che te yand, med u ve awg pun i hehd kug huhg paz huhg tug yaog.

<sup>10</sup> Med u ve gha khanr che tuq che khanr che haq i hehd kuhz jad che haq te lehq, i hehd vid-aq lo hox lar lehq che kheh koz tug yaog. “Awg meh ir lehq kand pax ir che Bar bud lunx med-og, nawg gha duhd har jad, gha duhd har jad che yaog. Awg lawn ghod ver, teq nar rir awg khuhn lehax nawg haq suhx jehg che ted ceng gag vehr che yaog,” lehd koz tug yaog.

<sup>11</sup> Mig gig ve tad kag var teq pa liz, med u ve awg pun kug huhg paz huhg tug yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd ve med nged haq su mad kawq vig-o.

<sup>12</sup> Med nged u ve teq pa awr lehr, phu, si, huhx meh sehnx, pix koer sehnx, daq jad che pha phua, awg naz mi-ax te che pha, puhd pha, nix-i ghad te che pha, huhx che a suhz awg gha lia, ya ma cig te lar che med nged awg ceng gha lia, awg puhd khaz che a suhz te lar che med nged awg gha lia, tawnd sia te lar che med nged awg gha lia, son te lar che med nged awg gha lia, huhx meh phua te lar che med nged awg gha lia,

<sup>13</sup> kaw pheh, khe huhx, awg sax huhx che awg mia, nag mand huhx, lawd banr, a pehx med ghig, nag mand, min daq che khaor mod mia, a cag sir, nud, yawg, id muhd, id muhd lawg, awg ceg he lehq chaw yad ve co ha, che teq pa yaog.

<sup>14</sup> I hehd che kheh koz tug yaog. “Nawg ved ni ma sex lae jad che cix sir teq pa awr lehr, mehx vehr che yaog. Awg puhd khaz jad che he lehq daq jad che med nged jeg kor awg gha lia nawg

haq phaz daq vehr lehq, awg khaz nuhr te pawz-a liz maq gha kawq mawg-og,” lehd koz tug yaog.

<sup>15</sup> Med nged u ve teq pa haq huhd che vig che he lehq med u ve haq te lehq paw sa vehr che tad kag var teq pa awr lehr, med u ve gha khanr che tuq che khanr che haq kuhz jad che haq te lehq, i hehd vid-aq lo hox lar tug yaog. I hehd kug huhg paz huhg lehq che kheh koz tug yaog.

<sup>16</sup> “Daq jad che pha phua, awg naz mi-ax te che pha he lehq nix-i ghad te che pha haq veq deh lehq, si, huhx meh sehnx he lehq pix koer sehnx cuhx lar che awg meh ir che med awr lehr, gha duhd har jad, gha duhd har jad che yaog.

<sup>17</sup> Awg lawn ghod ver, kheh taw maq paw sa lehq cawg mad jad che med nged jeg kor awg gha lia teq nar rir awg khuhn lehax lug vehr che law lehq,” lehd koz tug yaog.

Huh lawd kor nux awg hox awg gha lia, huh lawd kor nux haq cind lehq kae kae lag lag te che chaw awg gha lia, huh lawd kor nux awg khuhn kanx te che chaw awg gha lia he lehq lad chuhd ghig phawd awr tad kag te che chaw awg gha lia awr lehr, vid-aq lo hox chehd che yaog.

<sup>18</sup> Kheh te lehq, med u ve toq chehd che muhd khuhd haq i hehd gha mawg che te yand, “Awg meh ir che med che te med haq sur che, khar ve te med cawg hawg le,” lehd koz kug che yaog.

<sup>19</sup> I hehd awr lehr, a sug yawd ved a kor haq a jeq mia khaz puhr lehq\* kug huhg paz huhg che yaog. I hehd kug lehq koz che, “Gha duhd har

---

\* **18:19 18:19 a jeq mia khaz puhr lehq** Duhd har che awg hez te che haq koz che yaog. Ysk 27:30

jad, gha duhd har jad, awg meh ir che med-og. Med u ve awg khuhn med nged jeg kor cawg mad jad che haq te lehq, lad chuhd ghig awg khuhn cawg che huh lawd kor nux teq pa ve awg sehr phad awg gha lia paw sa vehr che yaog. Teq nar rir awg khuhn lehax med u ve lug vehr che law lehq.”

<sup>20</sup> Muhd nuh maq he lehq Ghig sa ve daq kehq che chaw teq pa, cuh yad teq pa he lehq Ghig sa ve cuh kar var teq paog, med u ve haq te lehq ha lehq chehd-oq. Awg lawn ghod ver, nig hehd awg pun kawq te khuhq vid tug, Ghig sa awr lehr med u ve haq suhx taz peg vehr che yaog, lehd koz che yaog.

<sup>21</sup> U ve awg khaz nuhr, awg ghad ir che muhd nuh maq cuh yad te ghad awr lehr, huhx meh mawr nux haq sur che huhx meh dig haq chid lehq, lad chuhd ghig awg khuhn chid bag ke lehq koz che, “Che heh te lehq awg meh ir che Bar bud lunx med haq hehd chawa chid bag lehq, awg khaz nuhr med u ve haq te pawz-a liz mad kawq mawg-og.

<sup>22</sup> Tinr thez che chaw, ka mig khuhd ka che chaw, tehd lehd koeg mez che chaw he lehq behd mez che chaw teq pa te che awg khuhd haq nawg awg khuhn te pawz-a liz mad kawq gha kad-og. Laq med teq pa te vix che chaw te ghad-eg liz nawg awg khuhn te pawz-a liz mad kawq cawg-og. Huhx meh mawr giz che awg khuhd liz, nawg awg khuhn te pawz-a liz mad kawq gha kad-og.

<sup>23</sup> A mir khehd awg ghiz liz nawg awg khuhn te pawz-a liz mad kawq gha pawd-og. He daq lehq laq kuhr cax che chaw hax yad mid hax ve awg

khuhd liz, nawg awg khuhn te pawz-a liz mad kawq gha kad-og. Awg lawn ghod ver, nawg ved tad kag var teq pa awr lehr, mig gig khod-aq lo ve chaw ir chaw muh teq pa phehq che yaog. Nawg ned te che haq te lehq, chaw ceng awg gha lia yaq kaw yaq vehr che yaog.

<sup>24</sup> Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve awg suhr, Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa ve awg suhr he lehq mig gig khod-aq lo su dawz vehr vid che chaw awg gha lia ve awg suhr haq med u ve awg khuhn gha mawg che yaog," lehz muhd nuh maq cuh yad koz che yaog.

## 19

*Muhd nuh maq lo chaw awg mor nux Ghig sa haq chid muh che*

<sup>1</sup> U ve awg khaz nuhr, muhd nuh maq lo chaw awg mor nux ve awg khuhd buhg jad che heh te lehq awg khuhd buhg tuhaz che haq ngag gha kad che yaog. Awg khuhd u ve awr lehr,

"Ha lehg lud ya.\* Thaer khuhq che ted ceng,  
awg mig awg phond ted ceng he lehq awg  
ghad ted ceng

a nig ved Ghig sa geh cawg che yaog.

<sup>2</sup> Awg lawn ghod ver, yawd suhx jehg che  
teq pa awr lehr, thed jad cawd jad che yaog.

Meh mar lanx nux hax chawd hax paz  
te che haq te lehq, mig gig yad teq pa lug  
vehr che yaog.

---

\* **19:1 19:1** *Ha lehg lud ya* Ha lehg lud ya awr lehr, Her brehd khuhd yaog. "Ghig sa haq chid muh-og," lehd koz che yaog. Chid 135:11

Kheh te lehq, Ghig sa yawd haq suhx taz lehq,  
 Ghig sa ve awg ceg teq pa ve  
 awg suhr† haq yug sez che awg pun  
 yawd haq kawq te khuhq vid vehr che yaog,”  
 lehd koz kug che yaog.

<sup>3</sup> I hehd kawq koz che,  
 “Ha lehq lud ya, med u ve a mir  
 muhd khuhd awr lehr, co co taer taer taez  
 chehd che yaog,”  
 lehd koz che yaog.

<sup>4</sup> Awg yand u ve haq, chaw mawd chaw kehx‡ ni  
 chi uhg ghad he lehq a saq teq chehd che awg  
 ceng uhd kheh awr lehr, boz cuhx lar lehq, kaw  
 jaw thag huh mi chehd che Ghig sa haq a kor  
 pi lehq, “A meng, Ha lehq lud ya,” lehd koz che  
 yaog.

<sup>5</sup> Kheh te lehq, kaw jaw huh awg khuhd tuhaz  
 lehq koz che,  
 “Ghig sa ve awg ceg phehq che chaw, yawd haq  
 yawz yan che chaw ir chaw i awg gha lia-og,  
 a nig ved Ghig sa haq chid muh-og,”  
 lehd koz che yaog.

<sup>6</sup> Kheh te lehq, chaw awg mor nux ve awg khuhd  
 heh te che, ir jad che a kaz ghig bad teq pa ve  
 awg khuhd heh te che he lehq muhd tawr hehd  
 jad che awg khuhd heh te che ngag gha kawq  
 kad che yaog. Awg khuhd u ve che kheh koz che  
 yaog,  
 “Ha lehq lud ya. Awg lawn ghod ver, Kand pax  
 ir jad che

---

† 19:2 19:2 **awg ceg teq pa ve awg suhr** Ghig sa ve cuh kar var  
 teq pa ve awg suhr haq koz che yaog. 18:24 ‡ 19:4 19:4 **chaw**  
**mawd chaw kehx** 4:4-6 haq ngawx.

a nig ved Jawd mawd Ghig sa uq penr che yaog.

<sup>7</sup> A nig hax ceh nux ha lehq ha ka teag veg.

A nig yawd haq chid ir chid muh vid-ag veg. Awg lawn ghod ver, Yawg nehax laq kuhr cax che\$ awg yand gag vehr che yaog.

Yawd haq he tug yad mid awr lehr, yawd awg ton haq ghu lar peg che yaog.

<sup>8</sup> Yad mid u ve\* awr lehr, awg ghiz pawd che kehg daq jad che pha phua haq veq deh tug a khawag gha che yaog.

Pha phua u ve awr lehr, Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa

te lar che thed che cawd che kanx teq pa phehq che yaog,”

lehz awg khuhd u ve kug che yaog.

*Yawg nehax ve khehx cad che pawehd awg lawn*

<sup>9</sup> Kheh te lehq muhd nuh maq cuh yad ngag haq koz ax che, “Che ve haq buhq lar-oq. Yawg nehax ve khehx cad kig lo kae tug kug lar che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog,” lehd koz che yaog. Kheh te lehq, yawd kawq koz che, “Tawd khuhd che teq pa awr lehr, awg cehg mag Ghig sa ve tawd khuhd phehq che yaog,” lehz ngag haq yawd koz ax che yaog.

<sup>10</sup> Awg yand u ve haq, yawd haq a kor pi tug, yawd ved khi kud awg pad huh ngag boz cuhx

---

§ **19:7 19:7 Yawg nehax laq kuhr cax che** Yer suq he lehq yawd haq yonr che chaw teq geh chehd che haq koz che yaog. Isy 54:5-7, Hs 2:19, Ef 5:32 \* **19:8 19:8 Yad mid u ve** Khreq yad teq pa haq koz che yaog. 21:2, 22:17



vehr che yaog. Kheh ma khuhd, yawd ngag haq koz ax che, “Che kheh taq te. Ngag awr lehr, Yer suq sax khiz khanr che haq kha sehax yug cid chehd che nawg he lehq nawg ved a vix a nax teq pa geh teq geha awg ceg phehq che yaog. Ghig sa haq a kor pi-oq. Awg lawn ghod ver, Yer suq sax khiz khanr che ted ceng awr lehr, Ghig sa ve cuh kar var teq pa haq duhd pawnr vid che Ghig sa ve Awg ha phu yaog,” lehd koz ax che yaog.

*Phux-u ghad te che id muhd teq kheh haq cind sehr phad awg lawn*

<sup>11</sup> Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq muhd nuh maq phaw lar che haq ngag gha mawg lehq, ngawx lor, phux-u ghad te che id muhd<sup>†</sup> teq kheh cawg che yaog. Cind sehr phad awr lehr, Kar tiq yeg lehq Awg cehg mag cawd che awg sehr phad phehq che yaog. Thed che cawd che awg khuhn yawd suhx jehg lehq maq bawz che yaog.

<sup>12</sup> Yawd ved meh z sir awr lehr, a mir ha heh te lehq, yawd ved a kor haq si ux cuhr kha peh khuhz lar che yaog. Yawd haq awg meh ted mag buhq lar che yaog. Awg meh u ve haq yawd awg ton ma hez ver, chaw te ghad-eg liz maq sir.

<sup>13</sup> Awg suhr awg khuhn lo tiz ke peg<sup>‡</sup> che a poq yehg maq haq yawd veq deh lar che yaog. Yawd ved awg meh awr lehr, Ghig sa ve Tawd khuhd lehd koz che yaog.

---

<sup>†</sup> **19:11 19:11 phux-u ghad te che id muhd** Yer suq ghad sehr phad phehq che haq mar lar che yaog. <sup>‡</sup> **19:13 19:13 Awg suhr awg khuhn lo tiz ke peg** Yer suq khanr suh thad awg suhr sez che haq koz che yaog. Rm 3:24

<sup>14</sup> Muhd nuh maq ve maq mor maq cud teq pa awr lehr, phux-u ghad te che id muhd haq cind lehq yawd awg khaz nuhr veh che yaog. I hehd awr lehr, phux-u ghad te che he lehq daq kehg che pha phua haq veq deh lar che yaog.

<sup>15</sup> Muhd mig teq pa haq chuh tug, yawd ved mawq kaw awg khuhn lo cuhz che a teh<sup>§</sup> tuhaz che yaog. Yawd awr lehr, son jud fir tag haq yehd lehq i hehd haq uq penr tug yaog. Kand pax ir jad che Ghig sa ve nez nag jad che a pehx med ghig nex kig haq yawd naz tug yaog.

<sup>16</sup> Yawd ved a poq yehg maq he lehq yawd ved puhg dig haq awg meh che kheh koz buhq lar che, “khux hawx khand teq pa awg khod-aq Khux hawx khand he lehq jawd mawd teq pa awg khod-aq Jawd mawd,” lehd koz buhq lar che yaog.

<sup>17</sup> Awg yand u ve haq, muhd nuh maq cuh yad te ghad muhd ni awg khuhn lo hox chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Muhd nuh maq awg kaw jen huh pog tod che ngaz awg gha lia haq yawd awg khuhd hehd chawa kug lehq\* koz vid che, “Lar-oq, Ghig sa ve thi cad thi dawg che pawehd nux awg khuhn phoz laog.

<sup>18</sup> Khux hawx khand teq pa ve awg sar, maq awg hox nux teq pa ve awg sar, awg ghad ir che chaw teq pa ve awg sar, id muhd he lehq cind sehr phad teq pa ve awg sar, vig lar che awg ceg

---

§ **19:15 19:15 cuhz che a teh** Yawd ved tawd khuhd kand pax cawg che haq koz gad che yaog. 1:16 \* **19:17 19:17 ngaz awg gha lia haq ... kug lehq** Ghig sa ve cand par teq pa ve awg sar cad vid tug kug che. Ysk 39:17-20

teq pa ve awg sar, pong vehr che chaw teq pa ve awg sar, ir che i che chaw awg gha lia ve awg sar haq cad laog,” lehd koz che yaog.

<sup>19</sup> Awg yand u ve haq, haeg che to nud to saz lehd ma koz, mig gig ve khux hawx khand teq pa he lehq i hehd ve maq mor teq pa lehd ma koz, id muhd cind che te ghad he lehq yawd ved maq mor haq bawz daq tug, i hehd phawng daq chehd che haq ngag gha mawg che yaog.

<sup>20</sup> Kheh te lehq, haeg che to nud to saz haq pheh yug lehq, ma hez hez che cuh kar var haq liz yawd geh teq geha pheh yug che yaog. Ma hez hez che cuh kar var u ve awr lehr, haeg che to nud to saz mehz khuhd suhr awg hez teq pa te mar che haq te lehq, haeg che to nud to saz ve cunr haq khanr yug lehq yawd ved awg hoq awg han ve sax ho haq a kor pi che chaw teq pa haq her ka yug beg yug var te ghad pheh che yaog. A mir toq chehd che kang ghig po<sup>†</sup> awg khuhn ix mag haq awg teq teq chid bag ke vehr che yaog.

<sup>21</sup> Id muhd cind sehr phad ve mawq kaw awg khuhn tuhaz che a teh awr lehr, cawg lar ser che chaw teq pa haq saw chuh vehr che yaog. Ngaz awg gha lia awr lehr, i hehd ve awg sar haq kha buhz cad che yaog.

## 20

### *Teq hinx khuhq ve awg yand awg lawn*

<sup>1</sup> Awg yand u ve haq, muhd nuh maq cuh yad te ghad muhd nuh maq lo yaq chehd che haq

---

<sup>†</sup> **19:20 19:20 kang ghig po** Muhd naz hoq haq koz che yaog. Mt 18:9

ngag gha mawg che yaog. Leh kig mad cawg che mig kor ve sawnd\* he lehq son caz nux haq yawd ved laq kuhr awg khuhn yug cid lar che yaog.

<sup>2</sup> A mig thad lo ve vig haeg lehd koz che ned haeg he lehq Sar tanr phehq che Cuhd sehr ma nux u ve haq yawd pheh yug lehq, teq hinx khuhq kha gag pheh teh lar che yaog.

<sup>3</sup> Teq hinx khuhq mad peg che kheh ceh, chaw ceng teq pa haq yawd maq gha her ka yug beg yug tug, leh kig mad cawg che mig kor awg khuhn yawd haq chid bag ke pe lehq, hoz lar lehq cunr dawz lar che yaog. Teq hinx khuhq gag peg ver, yawd haq teq pear nehax gha phehd vid tug yaog.

<sup>4</sup> Awg yand u ve haq, kaw jaw teq pa haq ngag gha mawg che yaog. Kaw jaw u ve teq pa awg thag huh mi chehd che chaw teq pa awr lehr, i hehd haq suhx jehg suhx taz tug a khawag pid lar che yaog. Yer suq he lehq Ghig sa ve tawd khuhd awg lawn sax khiz khanr che haq te lehq, su kuhr tawz vid vehr che chaw teq pa ve co ha teq pa haq liz ngag gha mawg che yaog. I hehd awr lehr, haeg che to nud to saz haq lehd ma koz, yawd ved awg hoq awg han ve sax ho haq lehd ma koz, a kor maq pi lehq, yawd ved cunr dawz lar che haq a sug yawd ved nar kaq kawm awg thag huh lehd ma koz, laq kuhr awg thag huh lehd ma koz, maq khanr yug che† chaw teq pa phehq che yaog. I hehd kawq teaq lehq, Khreq geh teq hinx khuhq kha gag uq penr che yaog.

---

\* **20:1 20:1 sawnd** 1:18 haq ngawx. † **20:4 20:4 maq khanr yug che** Sar tanr phawd awr ma chehd che chaw haq koz che yaog. 13:16, 14:9

<sup>5</sup> Cawg lar ser che suh vehr che chaw teq pa awr lehr, teq hinx khuhq mad peg che kheh ceh maq gha kawq teaq. Che ve awr lehr, awg kawd ped maq ve kawq teq tuag vid che ted ceng phehq che yaog.

<sup>6</sup> Awg kawd ped maq ve kawq teq tuag vid che ted ceng awg khuhn gha gehe che chaw awr lehr, awg bon ir lehq daq kehg che chaw phehq che yaog. Ni pawz te pawz suh che<sup>‡</sup> ted ceng i hehd awg khod-aq kand pax mad cawg. I hehd awr lehr, Ghig sa he lehq Khreq ve paw khod teq pa phehq lehq Khreq geh teq hinx khuhq kha gag uq penr tug yaog.

<sup>7</sup> Teq hinx khuhq gag peg ver, Sar tanr haq yawd ved thawnr awg khuhn phehd tuhz vid tug yaog.

<sup>8</sup> Mig gig uhd cir uhg phawd lo chehd che chaw ceng teq pa haq her ka yug beg yug lehq maq bawz tug awg pun yug phawng daq vid tug, yawd tuhez tug yaog. Chaw ceng u ve teq pa awr lehr, Gawd gaq he lehq Ma gawd gaq<sup>§</sup> lehd koz meh lar che yaog. I hehd awr lehr, lad chuhd ghig sehnd sir kheh taw mad che yaog.

<sup>9</sup> I hehd awr lehr, mig gig khod-aq lo khar phawd chor phawd taez lehq, Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa ve deh kig he lehq haq che med haq hoz chehd che yaog. Kheh ma khuhd, muhd nuh maq lo a mir cheag lehq i hehd haq

---

<sup>‡</sup> **20:6 20:6 Ni pawz te pawz suh che** Muhd naz hoq khuhn co co taer taer gha khanr che haq koz che yaog. 21:8    <sup>§</sup> **20:8 20:8 Gawd gaq he lehq Ma gawd gaq** Awg leh med te pawz Yer suq haq bawz daq tug mig gig chaw yad awg gha lia haq koz che yaog. Ysk 38-39

toq bag che yaog.

<sup>10</sup> I hehd haq her ka yug beg yug vejr che ned haeg haq liz, haeg che to nud to saz he lehq ma hez hez che cuh kar var chehd chehd kig huh, a mir he lehq kang ghig po awg khuhn lo chid bag ke che yaog. I hehd awr lehr, co co taer taer muhd kaw muhd khax du deh che haq gha khanr tug yaog.

*Phux-u ghad te che kaw jaw nux mehz khuhd suhr huh suhx jehg che*

<sup>11</sup> U ve awg khaz nuhr, phux-u ghad te che kaw jaw nux\* he lehq kaw jaw u ve awg thag huh mi sehr phad haq ngag gha mawg che yaog. Mig gig he lehq muhd nuh maq awr lehr, yawd mehz khuhd suhr huh phaw veh lehq, mig gig he lehq muhd nuh maq awr lehr mehx vejr che yaog.

<sup>12</sup> Suh vejr che chaw ir chaw i awg gha lia kaw jaw u ve mehz khuhd suhr huh hox chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Awg yand u ve haq, liq teq pa haq pheq lar che yaog. Kheh te lehq, awg kar awg nux awr ve liq te koz haq liz pheq lar che yaog. Liq u ve te koz awr lehr, co tiq ha tiq liq te koz† pheq che yaog. Suh vejr che chaw teq pa te lar che kanx teq pa liq u ve teq pa awg khuhn lo buhq lar che heh, buhq lar che liq u ve teq pa haq cud lehq i hehd haq suhx jehg che yaog.

<sup>13</sup> Lad chuhd ghig awr lehr, yawd awg khuhn cawg che suh vejr che chaw teq pa haq chid aq

---

\* **20:11 20:11 phux-u ghad te che kaw jaw nux** Ghig sa suhx jehg kig haq koz che yaog. † **20:12 20:12 co tiq ha tiq liq te koz** 3:5, Dyl 7:10

vid che yaog. Suh che ted ceng he lehq Suh muhd mig liz, i hehd awg khuhn cawg che suh vehr che chaw teq pa haq chid aq vid che yaog. Chaw awg gha lia, a sug yawd te lar che heh suhx jehg che haq gha khanr che yaog.

<sup>14</sup> Awg yand u ve haq, Suh che ted ceng he lehq Suh muhd mig haq a mir ghig po awg khuhn lo chid bag ke che yaog. A mir ghig po u ve awr lehr, ni pawz te pawz suh che ted ceng phehq che yaog.

<sup>15</sup> Co tiq ha tiq liq awg khuhn awg meh mad cawg che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, a mir ghig po u ve awg khuhn chid bag ke che yaog.

## 21

*Muhd nuh maq awg suhx he lehq mig gig awg suhx awg lawn*

<sup>1</sup> Awg yand u ve haq, muhd nuh maq awg suhx he lehq mig gig awg suhx haq ngag gha mawg che yaog. Awg lawn ghod ver, awg kawd maq ve muhd nuh maq he lehq awg kawd maq ve mig gig awr lehr, meh vehr che yaog. Lad chuhd ghig liz mad kawq cawg.

<sup>2</sup> Awg yand u ve haq, daq kehg che med lehd koz che Yer ruq sar lehn med awg suhx\* awr lehr, muhd nuh maq lo Ghig sa chehd lo tuhaz lehq yaq chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Med u ve awr lehr, awg phad mawd he tug awg pun awg khed sawnr lar che yad mid hax heh te lehq kha nehax ghu lar che yaog.

---

\* **21:2 21:2 Yer ruq sar lehn med awg suhx** Ghig sa muhd mig haq koz che yaog. Gal 4:26, He 11:10

<sup>3</sup> Kaw jaw huh hehd jad che awg khuhd tuhaz che haq ngag gha kad che yaog. Awg khuhd u ve che kheh koz che yaog. “Ngawx lor, Ghig sa ve chehd kig† chaw yad teq pa geh cawg lehq, yawd i hehd geh chehd tug yaog. I hehd awr lehr, Ghig sa ve chaw phehq lehq, Ghig sa awg ton i hehd geh chehd tug yaog.

<sup>4</sup> Yawd awr lehr, i hehd ve mehz sir awg khuhn mehz ghig awg coz gha lia haq siz kha vid tug yaog. Suh che ted ceng mad kawq cawg. Ni ma lug che, paz huhg che, nag che, awg ceng che teq pa liz mad kawq cawg. Awg lawn ghod ver, awg kawd thad cawg che awg ceng teq pa saw mehx vehor,” lehd koz che yaog.

<sup>5</sup> Kheh te lehq, kaw jaw thag huh mi sehr phad koz che, “Ngawx lor, awg ceng gha lia haq ngag awg suhx kawq te che yaog,” lehd koz che yaog. Yawd te pawz kawq koz che, “Che ve haq buhq lar-oq. Awg lawn ghod ver, tawd khuhd che teq pa awr lehr, kar tiq yeg lehq awg cehg mag cawd che yaog,” lehd koz che yaog.

<sup>6</sup> Kheh te lehq, yawd ngag haq te pawz kawq koz ax che, “Peg vehor. Ngag awr lehr, Ar lar phaz he lehq Aw me gaz phehq lehq, awg khiz penr he lehq awg leh med liz phehq che yaog. A kaz sex che chaw haq awg phuhd mad yug lehq a kaz khuh awg khuhn lo tuhaz che co ha teq vid tug te che a kaz‡ ngag taw vid tug yaog.

<sup>7</sup> Ghad che chaw§ te ghad awr lehr, awg sinx

---

† 21:3 21:3 **Ghig sa ve chehd kig** Ysk 37:27, 2K 6:16    ‡ 21:6 21:6 **co ha teq vid tug te che a kaz** 7:17    § 21:7 21:7 **Ghad che chaw** Awg leh kha gag Ghig sa khuhn kar tiq yeg che chaw haq koz che yaog. 2:7



che teq pa haq gha cad tug yaog. Ngag awr lehr yawd ved Ghig sa phehq lehq, yawd ngag ved yad phehq tug yaog.

<sup>8</sup> Kheh ma khuhd, kuhz vix che chaw, maq yonr che chaw, chaq chiz che chaw, su haq dawz vehr che chaw, hax chawd hax paz te che chaw, ned te che chaw, sax ho haq a kor pi che chaw he lehq her ka che chaw awg gha lia awr lehr, a mir he lehq kang toq chehd che ghig po awg khuhn lo gha khanr tug yaog. U ve awr lehr, ni pawz te pawz suh che ted ceng phehq che yaog," lehz ngag haq koz ax che yaog.

*Yer ruq sar lehr med awg suhx awg lawn*

<sup>9</sup> Awg yand u ve haq, awg leh med ve cir yanr che suhr ceng kha lawq cawg che mawq khu suhr mag haq yug cid lar che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad awg khuhn te ghad lag lehq ngag haq tawd yawa lehq koz ax che, "Lar-oq, Yawg nehax ve awg mid ma\* phehq che yad mid hax ngag nawg haq mar ax tug yaog," lehd koz ax che yaog.

<sup>10</sup> Yawd ngag haq Awg ha phu awg khuhn ir jad muh jad che keh dig lo sir kae ax che yaog. Awg yand u ve haq, Ghig sa chehd lo tuhaz lehq muhd nuh maq lo yaq chehd che daq kehg che Yer ruq sar lehr med ngag haq yawd mar ax che yaog.

<sup>11</sup> Med u ve awr lehr, Ghig sa ve awg mig awg phond kha peh cawg che yaog. Med u ve awg ghiz pawd che awr lehr, awg phuhd khaz che

---

\* **21:9 21:9 Yawg nehax ve awg mid ma** Khreq yad awg mor haq koz che yaog. 19:7

huhx meh sehnx heh te lehq, huhx meh kehr-o heh awg ghiz laex ceng cawg che huhx meh sehnx haq liz sur che yaog.

<sup>12</sup> Med u ve awr lehr, ir jad muh jad che lad vend cawg lehq, lad vend ghaz mir khuh teq chi nid mag cawg che yaog. Ghaz mir khuh u ve teq chi nid mag<sup>†</sup> huh muhd nuh maq cuh yad teq chi ni ghad chehd chehd che yaog. Ghaz mir khuh u ve teq pa awg thag huh Id sar rer laq ve yad par teq pa ve chaw teq chi ni ceng ve awg meh buhq lar che yaog.

<sup>13</sup> Muhd ni tuhaz phawd awr lo ghaz mir khuh seh lehd, awg naz phawd awr lo ghaz mir khuh seh lehd, awg huhx phawd awr lo ghaz mir khuh seh lehd he lehq muhd ni kehg phawd awr lo ghaz mir khuh seh lehd cawg che yaog.

<sup>14</sup> Lad vend u ve awr lehr, awg cuhz penr kawx lar che huhx meh teq chi nid dig cawg lehq, u ve teq pa awg thag huh Yawg nehax ve cuh yad teq chi ni ghad ve awg meh buhq lar che yaog.

<sup>15</sup> Ngag haq tawd yawa sehr phad awr lehr, med haq lehd ma koz, lad vend ghaz mir khuh teq pa haq lehd ma koz, lad vend haq lehd ma koz, tehz ngawx tug, si pund tag cawg che yaog.

<sup>16</sup> Med u ve awr lehr, uhd cir cawg lehq, yehg phawd awr kuhg phawd awr kha sur suar te che yaog. Muhd nuh maq cuh yad u ve awr lehr, yawd ved pund tag yehd lehq med u ve haq tehz ngawx che te yand, teq minr niq hinx phar lonr<sup>‡</sup>

---

<sup>†</sup> 21:12 21:12 *Ghaz mir khuh u ve teq chi nid mag* Ysk 48:30-35    <sup>‡</sup> 21:16 21:16 *teq minr niq hinx phar lonr* Che ve awr lehr, nig hinx uhd ha kid lod heh cawg che yaog.

cawg che yaog. Yehg phawd awr, kuhg phawd awr, muh phawd awr kha sur suar te che yaog.

<sup>17</sup> Kheh te lehq lad vend haq yawd tehz ngawx lehq, chaw yad ve laq sawx haq sawnr ver, teq ha uhd chi uhd sawx<sup>§</sup> cawg che yaog. Chaw yad ve laq sawx he lehq muhd nuh maq cuh yad ve laq sawx kha sur suar te che yaog.

<sup>18</sup> Lad vend u ve awr lehr, awg ghiz laex ceng cawg che huhx meh sehnx kawx lar che yaog. Med awr lehr, daq jad che si te lehq, mehz ghiz heh te lehq kehg daq che yaog.

<sup>19</sup> Lad vend awg cuhz penr teq pa ngawx sa tug, awg phuhd khaz che huhx meh sehnx awg ceng gha lia haq yug lehq te lar che yaog. Awg kawd ted mag awr lehr, awg ghiz laex cear cawg che huhx meh sehnx phehq che yaog. Nid mag ted mag awr lehr, awg nuh phia te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Seh lehd ted mag awr lehr, phux-u ghad te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Uhg lehd ted mag awr lehr, nuh naz che huhx meh sehnx phehq che yaog.

<sup>20</sup> Ngad mag ted mag awr lehr, awg gaq laq te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Khuhq mag ted mag awr lehr, nix-i ghad te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Suhr mag ted mag awr lehr, si awg ni sid te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Hex mag ted mag awr lehr, nuh si che huhx meh sehnx phehq che yaog. Kuhg lehd ted mag awr lehr, six-i ghad te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Teq chi mag ted mag awr

---

<sup>§</sup> **21:17 21:17** *teq ha uhd chi uhd sawx* Che ve awr lehr, khuhq chi khuhq mez heh cawg che yaog.

lehr, si nuh che huhx meh sehnx phehq che yaog. Teq chi ted ted mag awr lehr, awg ni phia te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Teq chi nid mag ted mag awr lehr, awg ni naz te che huhx meh sehnx phehq che yaog.

<sup>21</sup> Lad vend ghaz mir khuh teq chi nid mag awr lehr, pix koer sehnx teq chi nid dig phehq che yaog. Ghaz mir khuh awg gha lia awr lehr, pix kor-e sehnx ted dig phehq che yaog. Med u ve awg khuhn lo cawg che yaq kaw nux awr lehr, daq jad che si te lehq, meh z ghiz heh te lehq kehg daq che yaog.

<sup>22</sup> Med u ve awg khuhn bon yehg nux haq ngag mad mawg. Awg lawn ghod ver, Kand pax ir jad che Jawd mawd Ghig sa he lehq Yawg nehax awr lehr, med u ve awg khuhn bon yehg nux phehq che yaog.

<sup>23</sup> Med u ve awg khuhn muhd ni he lehq har pa awg ghiz pawd tug maq lor. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve awg mig awg phond awr lehr, med u ve haq awg ghiz paw vid lehq, Yawg nehax awr lehr, med u ve awg pun a mir khehd phehq che yaog.

<sup>24</sup> Chaw ceng teq pa awr lehr, awg ghiz u ve awg khuhn lo tod kae tug yaog. Mig gig ve khux hawx khand teq pa awr lehr, med u ve awg khuhn a sug yawd ved awg mig awg phond haq yug vaha lag tug yaog.

<sup>25</sup> Med u ve ghaz mir khuh teq pa haq muhd kaw liz khar thad liz ma hoz. U huh muhd phiq che ted ceng liz mad cawg.

<sup>26</sup> Chaw ceng teq pa ve awg mig awg phond ted ceng he lehq tar ir yawz yan che ted ceng med u

ve awg khuhn i hehd yug veva lag tug yaog.

<sup>27</sup> Kheh ma khuhd, chaq chiz che a thoq ted ceng lehd ma koz, chaq chiz che haq te che chaw he lehq her ka che chaw a sug te ghad lehd ma koz, med u ve awg khuhn a cehax liz maq gha gehe. Yawg nehax ve co tiq ha tiq liq\* awg khuhn awg meh buhq lar che chaw teq pa lehax gha gehe che yaog.

## 22

### *Co ha teq vid tug te che a kaz lawg*

<sup>1-2</sup> Awg yand u ve haq, Ghig sa he lehq Yawg nehax ve kaw jaw huh tuhaz lehq med u ve yaq kaw nux awg kaw jen lo yaq veh chehd che, co ha teq vid tug te che a kaz lawg muhd nuh maq cuh yad u ve ngag haq mawa che yaog. A kaz u ve awr lehr, kehg daq jad che huhx meh kehr-or haq sur che yaog. A kaz lawg u ve ni phawd phawad lo co ha teq vid gha che cix sir cehg cawg che yaog. Cix sir cehg u ve awr lehr, awg sir teq chi nid ceng nuhq lehq, har pa mag gha lia awg sir nuhaq che yaog. Awg phaqq teq pa awr lehr, chaw ceng teq pa ve nag che guhg che haq na vehr vid tug awg pun yaog.

<sup>3</sup> Kheh te lehq, ted cear liz Ghig sa khen che haq te pawz-a liz maq gha kawq khanr. Med u ve awg khuhn Ghig sa he lehq Yawg nehax ve kaw jaw cawg lehq, yawd ved awg ceg teq pa yawd haq a kor pi tug yaog.

---

\* 21:27 21:27 *co tiq ha tiq liq* 3:5 haq ngawx.

<sup>4</sup> I hehd awr lehr, yawd ved mehz khuhd haq gha mawg lehq, i hehd ve nar kaq kawm huh yawd ved awg meh\* cawg lar tug yaog.

<sup>5</sup> Kheh te lehq, muhd phiq che ted ceng te pawz-a liz mad kawq cawg. A mir khehd awg ghiz haq lehd ma koz, muhd ni awg ghiz haq lehd ma koz, i hehd maq lor. Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Ghig sa awr lehr, i hehd haq awg ghiz paw vid tug yaog. I hehd awr lehr, co co taer taer gha uq penr tug yaog.

*Khreq har naq lag tug yaog*

<sup>6</sup> Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad ngag haq te pawz kawq koz che, "Tawd khuhd che teq pa awr lehr, kar tiq yeg lehq awg cehg mag cawd che tawd khuhd phehq che yaog. Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve ni ma teq pa haq uq penr che Awg ha phu ve Jawd mawd Ghig sa awr lehr, maq muh tand ver phehaq tug awg ceng teq pa yawd ved awg ceg teq pa haq mar vid tug, yawd ved muhd nuh maq cuh yad haq lag peha lar che yaog," lehd koz che yaog.

<sup>7</sup> "Ngawx lor, ngag har naq lag tug yaog. Phehaq tug ve awg lawn teq pa liq che awg khuhn buhq lar che Ghig sa ve tawd khuhd haq na yug lehq te che chaw awr lehr, awg bon ir che yaog," lehz Yer suq ngag haq koz ax che yaog.

<sup>8</sup> Ngag awg ton Yod hanr awr lehr, awg ceng che teq pa haq gha kad gha mawg che yaog. Che teq pa haq gha kad gha mawg peg che te yand, ngag haq mawa che muhd nuh maq cuh yad te

---

\* 22:4 22:4 *nar kaq kawm huh yawd ved awg meh* Ghig sa ve chaw phehq che sax khiz te che yaog. 7:3

ghad haq a kor pi tug, yawd ved khi pad huh ngag boz cuhx vehr che yaog.

<sup>9</sup> Kheh ma khuhd, yawd ngag haq koz ax che, “Che kheh taq te. Ngag liz nawg geh teq geha awg ceg phehq che yaog. Nawg ved a vix a nax phehq che Ghig sa ve cuh kar var teq pa geh lehd ma koz, liq che awg khuhn buhq lar che tawd khuhd teq pa haq na yug lehq te che chaw teq pa geh lehd ma koz, i hehd geh teq geha liz, ngag awr lehr awg ceg phehq che yaog. Ghig sa haq a kor pi-oq,” lehz ngag haq koz ax che yaog.

<sup>10</sup> Kheh te lehq yawd ngag haq kawq koz ax che, “Liq che awg khuhn buhq lar che phehaq tug ve awg lawn che teq pa ve tawd khuhd haq cunr ta dawz.<sup>†</sup> Awg lawn ghod ver, awg yand ned vehor.

<sup>11</sup> Haeg che haq te che chaw awr lehr, haeg che haq kawq cax te vid ser. Chaq chiz che chaw awr lehr, chaq chiz che haq kawq cax te vid ser. Thed che cawd che chaw awr lehr, thed che cawd che haq kawq cax te vid ser. Daq kehg che chaw awr lehr, daq kehg che haq kawq cax te vid ser,” lehd koz che yaog.

<sup>12</sup> “Ngawx lor, ngag har naq lag tug yaog. Chaw awg gha lia, a sug yawd te lar che haq kenr daq che heh pid tug, laq sawnr haq ngag yug veva lag tug yaog.

<sup>13</sup> Ngag awr lehr Ar lar phaz he lehq Aw me gaz phehq che yaog. Awg kawd ped maq he lehq awg leh med liz ngag phehq che yaog. Awg khiz

---

<sup>†</sup> **22:10 22:10 cunr ta dawz** Ta khuhd ceh lar lehd koz gad che yaog.

penr he lehq awg leh med liz phehq che yaog,” lehq Yer suq ngag haq koz ax che yaog.

<sup>14</sup> Co ha teq vid gha che cix sir cehg lo lag tug a khawag gha tug he lehq lad vend ghaz mir khuh teq pa awg khuhn lo gha gehe tug awg pun, a sug yawd ved a poq yehg maq haq chuhd kha che<sup>‡</sup> chaw awr lehr, awg bon ir che yaog.

<sup>15</sup> Awg bag phawd awr lo awr lehr, phid heh te che chaw,<sup>§</sup> ned te che chaw, hax chawd hax paz te che chaw, su haq dawz vehr che chaw, sax ho haq a kor pi che chaw he lehq her ka che haq haq lehq her ka chehd che chaw awg gha lia chehd chehd che yaog.

<sup>16</sup> “Ngag Yer suq awr lehr, Khreq yad awg mor teq pa awg pun awg ceng che teq pa nig hehd haq sax khiz khanr tug, ngag ved muhd nuh maq cuh yad haq lag peha che yaog. Ngag awr lehr, Dar viq ve awg chi\* he lehq awg ceng awg khad phehq che yaog. Awg ghiz pawd hehnd jad che pig tuhz liz ngag phehq che yaog,” lehq Yer suq ngag haq koz ax che yaog.

<sup>17</sup> Awg ha phu he lehq awg phad mawd he tug ve yad mid hax koz che, “Lar-oq.” Kheh te lehq, gha kad che chaw awr lehr, “Lar-oq,” lehd koz-oq. A kaz sex che chaw liz laoq. Dawg gad che chaw a sug te ghad lehd ma koz, awg phuhd ma pid tug lor che co ha teq vid gha che a kaz haq dawg vid laoq.

<sup>‡</sup> 22:14 22:14 *a poq yehg maq haq chuhd kha che* 7:14

<sup>§</sup> 22:15 22:15 *phid heh te che chaw* Mad daq kehg lehq haeg che chaw haq koz che yaog. Bon 23:18

\* 22:16 22:16 *Dar viq ve awg chi* Yer suq haq koz che yaog. 5:5, Rm 1:3



18 Liq che awg khuhn buhq lar che phehaq tug ve awg lawn che ve tawd khuhd haq gha kad che chaw awg gha lia haq ngag kheh te sa tiq pehar che yaog. Awg ceng che teq pa haq chaw te ghad ghad thehnr vid ver,† liq che awg khuhn buhq lar che cir yanr che awg ceng teq pa Ghig sa yawd haq kawq thehnr vid tug yaog.

19 Kheh te lehq, phehaq tug ve awg lawn che ve liq che awg khuhn buhq lar che tawd khuhd haq, chaw te ghad ghad tawd khuhd ted pehg pehar haq yug chid bag ver, liq che awg khuhn buhq lar che heh, co ha teq vid gha che cix sir cehg awg khuhn he lehq daq kehg che med awg khuhn yawd gha tug ve awg ceng haq, Ghig sa yug kha vid tug yaog.

20 Awg lawn che teq pa haq sax khiz khanr sehr phad koz che, “Awg cehg mag ngag har naq lag tug yaog,” lehd koz che yaog. A meng, Jawd mawd Yer suq-og, lar-oq.

21 Jawd mawd Yer suq ve awg bon awg sinx Ghig sa ve daq che kehg che chaw awg gha lia geh cawg vid-oq.

---

† 22:18 22:18 *thehnr vid ver* Bon 4:2, 12:32, Tawd 30:6

**Lad hur Si Liq Phu Awg Suhx**  
**Lahu Shi: Lad hur Si Liq Phu Awg Suhx New**  
**Testament**

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lahu Si

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 5 Apr 2025 from source files  
dated 29 Jan 2022

e3f23237-3165-58f9-84d8-20fb5acd84fe